

DE KORHAAN

DE KORHAAN

verenigingsorgaan van de vogelwerkgroep het gooi e.o

Redaktie : Henk Hardon
Andries Stoker
Maarten Klomps
Wim Duurland

Redaktie adres : Gabriëlgaarde 42, 1214 AM Kortenhoef, 035-62478

Illustratie : Willy Leurs blz.98, Hans Schaap blz.118, Ronald Sinoos blz.102,106,
109,110,117. 107, 108,

Typewerk : Inge Karsemeyer
Marian Harder
Joke Hardon

Verzending : Beb Dwars-van Achterberg, Prinsenstr. 15, 1211 LS Hilversum
tel. 035-233973

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redaktie

De redaktie behoudt zich het recht voor artikel voor plaatsing te weigeren

De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen

INLEVEREN COPY : UITERLIJK

20 NOVEMBER

INHOUDSOPGAVE

- 93 : Van de redaktie
- 95-95 : Programma
- 95-96 : Bestuursmedelingen
 - 97 : Avifauna van 't Gooi
 - 98 : Eksters komen af op plekken waar heide is afgebrand
- 99-101: Broedvogelinventarisatie "Onroepkwartier NOS" Hilversum 1985
- 102-111: Vogels kijken in Senegal (2)
- 112-113: Verspreiding en aantallen van de Bosuil in 1985 tussen Vecht en Eem
 - 114: Fietstocht door de Vechtstreek zaterdag 25 mei 1985
 - 115: Graspiepers op de Hoorneboegse heide
 - 115: Excursie Bergse pad Dammerkade, 8-9-1985
- 115-116: Ontvangen literatuur
- 117-119: Veldwaarnemingen
- 120: Vogels kijken in Denemarken

VAN DE REDAKTIE

In het artikel "Vogels kijken in Senegal" in de vorige Korhaan zijn abusievelijk de pagina's 81 en 82 verkeerd genummerd. Pagina 82 hoort direkt na pagina 80, pagina 81 komt dan na 82.

Van Teus Slagboom kregen we een reactie op de veldwaarnemingen van Korhaan nr.2. De hierin vermelde 15 Kuifaalscholvers waargenomen op 2-1 bij de Stichtse brug, zijn ook door hem gezien. In eerste instantie dacht ook hij aan Kuifaalscholvers, echter na discussie met andere vogelaars kwam men tot konklusie dat het kleine Aalscholvers betrof. Wie heeft deze Aalscholvers ook gezien? Voorts deelde hij mede dat de door Adri Vermeule waargenomen Zwarte Ooievaar, in de Arkemheense polder heeft overwinterd en daar hoogst waarschijnlijk is omgekomen.

Bij de data voor de meeuwenslaaptellingen voor het komende seizoen, is abusievelijk de datum 28 januari vermeld. Dit moet zijn 26 januari 1986.

Bij de redaktie kwamen de volgende aankondigingen van cursussen binnen

Te beginnen met onze eigen vogelcursus, die start op dinsdag 22 oktober en u in 6 avonden wegwijs maakt in de vogelwereld. U kunt zich opgeven bij F.v.Klaveren tel.035-61426, of bij aanvang van de cursus. De cursus wordt gehouden in de kerk aan de Dr Abraham Kuypérlaan (hoek Ceintuurbaan) te Bussum.

Vogelbescherming probeert via het TV programma "zeker weten", dat vanaf november 1985 tot juli 1986 wordt uitgezonden tussen 19⁰⁰ en 20⁰⁰ uur, een nieuwe groep mensen voor vogels te interesseren.

Naast de TV-uitzendingen kunt u informatie krijgen in de vorm van een cursuspakket. Daarnaast wil men de cursisten de mogelijkheid bieden om onder deskundige leiding kennis te maken met vogels in het veld.

Inlichtingen bij Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels te Zeist tel. 03404-25406.

Studio Vogelvreugd organiseert het komend winterseizoen twee cursussen die beogen een handreiking te verschaffen voor het zelfstandig verrichten van veldonderzoek.

Een van de cursussen is gericht op het planmatig opzetten van vogelonderzoek en staat onder leiding van Hugh Callacher. De andere cursus onder leiding van Henrik de Nie is erop gericht de meest gangbare bewerkingen op waarde te schatten en heet dan ook statistiek voor vogelaars.

Een brochure met nadere informatie kan aangevraagd worden bij Studio Vogelvreugd Torenlaan 36, 2215 RX Voorhout.

IVN het Gooi e.o. organiseert vanaf dinsdag 18 maart 1986 (duur 6 avonden) een cursus die bedoeld is voor degenen die meer kennis willen opdoen of ophalen over fauna en vooral flora van hun omgeving.

Inlichtingen en inschrijvingen bij Rob Prins, Eikbosserweg 173, 1213 RW Hilversum tel. 035-16317 (bij voorkeur ± 19.00 uur).

PROGRAMMA

- Donderdag 24 oktober Lezing. Met Guus en Fred Vogelzang onderzoekt Rob Sjouken uit Diemen al een aantal jaren vogeltrek. Zijn dialezing over "Vogeltrek tellen bij Diemen" is daar dan ook geheel aan gewijd.
Vanaf hun telpost t.h.v. de elektriciteitscentrale aan het IJmeer werd gekeken hoe de vogels zich vanuit Flevoland een weg zoeken naar het oude land. Een aantal keren werd de trek zelfs onderzocht vanaf de 140 meter hoge schoorsteen bij de centrale.
Ook vogeltrek/verplaatsingen langs de kust van het oude land werden vastgelegd.
Hoewel vrijwel in alle maanden naar trek gekeken wordt, blijkt aldaar de meest spectaculaire waarnemingstijd de avondtrek in juli en augustus te zijn.
Veel vogelsoorten werden er al waargenomen. De meest opvallende daaronder zijn soorten als Slobeend, Zomertaling, Kuifeend, Tafeleend, Blauwe Kiekendief, Sperwer, veel steltlopersoorten, Zwarte Stern, zwaluwen en de Graspieper. Deze lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg 146 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.
- 25-26-27 okt. Weekend Terschelling.
Vertrek vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum om 15.30 uur. Wat neemt u mee; Slaapzak, thermoskan, verrekijker, laarzen, regenkleding, warme kleding, washand+handdoek, drinken, brood voor 's avonds en zaterdagmorgen.
De boot vertrekt vanuit Harlingen om 19.15 uur (vrijdagsavonds) en zondag 's-middags om 17.00 uur.
- Zaterdag 9 nov. Ochtendexcursie Egelshoek-Tienhovenskanaal.
Deze excursie staat onder leiding van Ronald Sinoo en Nico Dwars. We verzamelen om 8.30 uur op het Vliegveld in Hilversum. Bij slecht weer Ronald bellen tussen 7.15 en 7.30 uur, 035-850382
- Dinsdag 12 nov. Werk-kontaktavond.
Om 20.00 uur in de Godelinde-scholengemeenschap te Naarden.
- Zondag 24 nov. Ochtendexcursie Amsterdamse waterleidingplassen, o.l.v. Dhr. van Bergeik.
We verzamelen om 6.45 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum. Opgeven vóór 21 nov. bij Joke 02154-18804.
- Donderdag 24 nov. Lezing. Hans Pesselink houdt deze avond een dialezing over onderzoek en vervolging van roofvogels in Nederland. Deze lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg 146 te Hilversum.
- Zaterdag 7 dec. Dag-excursie naar de Flevopolders, o.l.v. Yves Vogel.
We verzamelen om 8.00 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum. Opgeven vóór 4 dec. bij Joke.
- Dinsdag 10 dec. Werk-kontaktavond.
Om 20.00 uur in de Godelinde-scholengemeenschap te Naarden.

- Donderdag 12 dec. Op deze donderdag-avond organiseert de distriktcommissie Noordholland van de Ver. tot behoud van natuurmonumenten in Nederland in het Cultuur Centrum De Vaart te Hilversum een lezing. Het onderwerp van de lezing is; Vleermuizen in Nederland, met bijzondere aandacht voor die in het Gooi. De lezing wordt gehouden door de heren drs. J.W.H.M. Fuchs en dr. A.M. Voûte. De toegang is vrij voor iedereen. Aanvang 20.00 uur.
- Zondag 22 dec. Ochtendexcursie Arkemheense polder. o.l.v. We verzamelen om 9.00 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum. Opgeven vóór 19 dec. bij Joke.
- Dinsdag 14 jan. Vergadering van de subgroep avifauna en de avifauna van 't Gooi. We verwachten zoveel mogelijk leden om 19.45 uur in de Godelinde-scholengemeenschap te Naarden.
- Zaterdag 18 jan. Bergsepad-Dammerkade ochtendexcursie. o.l.v. Verzamelen bij de parkeerplaats bij de R.K. kerk in Ankeveen. Tijd 8.30 uur.

BESTUURSMEDEDELINGEN

Het verheugt ons u te kunnen mededelen dat wij er in geslaagd zijn een secretaresse te vinden in de persoon van Mw. Wil Bindt-Bones, die zich na onze oproep in de Korhaan hiervoor spontaan aanmeldde.

Binnen het bestuur vindt momenteel een discussie plaats m.b.t. het automatiseren van onze ledenadministratie. Deze automatisering zou bestaan uit het bijhouden van ons ledenbestand en het eenmaal per jaar uitdraaien van acceptgiro's. Ook het leveren van adresstroken voor de verzending van o.a. de Korhaan moet tot de mogelijkheden gaan behoren.

Door deze automatisering krijgen we onder andere de mogelijkheid het adresbestand op postcode te sorteren. Hierdoor wordt het aantrekkelijk de Korhaan per post te verzenden.

Nieuwe leden

J. Besemer	Overmeerseweg 114	1394 BJ Nederhorst den Berg
Mw. L. de Vriend-Foest	Willemslaan 9	1406 LS Bussum
J. Wildschut	Sinnigvelderstr. 339	1382 EZ Weesp
Ton Hartog	J.P. Coenstr. 47 bis	3531 EM Utrecht
Brigitte Bolmer	Siriusstr. 19	1253 AL Hilversum
Mirjam v.d. Luitgaarde	van Hoornstr. 43	1215 GK Hilversum 035-234459
Joke v.d. Ley	Deventerpad 54	1324 EJ Almere-stad
Mw. W. E. Radersma	H.v. schadijckln. 27	1241 BB Kortenhoef
Dhr. D. M. Sinoo	't Harde 1	1223 KH Hilversum 035-850382
Dhr. Oostenrijk	huisgenootlid mevr. Oostenrijk-Walda	

Huisgenootlid vervallen bij

P.v.Zanen Loosdrecht
M.Klomps Hoogland

Adreswijzigingen

R.v.d.Es	Prinsenstraat 29	1404 JL Bussum	
M.Beugelaar	Brinklaan 22 B	1404 ET Bussum	
G.Dronkert	Binnenhof 111	1412 LA Naarden	
K.Pranger	Harinxmahof 2	1244 RL Ankeveen	035-63260
J.Lodewijkx	Dorresteinweg 76	3763 LL Soest	
G.I.Rieken	Dokkumlaan 8	1324 AA Almere	
C.J.Steenman	Laan 40-45 107	1222 NJ Hilversum	

VOGELKALENDER 1986

Hij is er weer, de bekende vogelkalender van de stichting Het Vogeljaar! Ieder jaar staan we weer verrast van de fantastische kleurenfoto's die deze kalender zo aantrekkelijk maakt. Op het voorblad staan dit jaar twee Bijeneters. Deze prachtige vogels worden gevolgd door 24 afbeeldingen van o.a. Sijs, Waterspreeuw, Staartmees, Blauwborst, Baardmannetje, Korhoen, Wielewaal, Papegaai-duiker, Strandleeuwerik en Geelsnavelduiker.

Iedere veertien dagen heeft u een nieuwe vogel op de kalender.

De interessante teksten zijn weer geschreven door Henk Lichtenbeld en Jaap Taapken, dit keer met medewerking van P.Herroelen.

Aan het einde van het jaar kunt u het kalendergedeelte er aftrekken en u houdt een mooi vogelboekje over. De prijs is dezelfde als voorgaande jaren, namelijk f13,50.

De vogelkalender- leuk als geschenk bij Sinterklaas, Kerst of een verjaardag- is te verkrijgen op de werkavonden in de Godelindeschool, de lezingen in de Goede Herderkerk of bij J.Harder, Meteorenstr. 45, 1223 ER Hilversum tel 035-852842, of bij Joke Hardon Dotterbloemln. 39, Baarn, tel, 02154-18804.

TIJDSCHRIFT-ARCHIEF HET VOGELJAAR ZOEKT RUIMTE

De stichting "Het Vogeljaar" heeft haar tijdschriften in twee kamers van een der gebouwen van het Conferentie-oord "De Hoorneboeg" te Hilversum-Zuid mogen opbergen. Deze ruimte is echter niet meer beschikbaar zodat de stichting een nieuwe ruimte zoekt voor ongeveer 175 verschillende tijdschriften, die per jaargang gemakkelijk bereikbaar moeten zijn in kasten of schappen.

De ruimte, waarin de tijdschriften opgeborgen zijn, moet het liefst in de nabijheid van Baarn en ten minste in Het Gooi zijn, de tijdschriften moeten af en toe aangevuld of geraadpleegd kunnen worden en er moeten geen of minimale kosten aan verbonden zijn. Er moet ook licht zijn.

Het Staatsbosbeheer heeft inmiddels op een verzoek van de stichting laten weten dat op kasteel "Groeneveld" bij Baarn geen ruimte beschikbaar is.

In de toekomst bestaat er eventueel een mogelijkheid dat ook leden van onze vogelwerkgroep de betreffende tijdschriften op verzoek zouden kunnen raadplegen. Ook diegenen, die misschien een goed idee hebben voor het onderbrengen van de tijdschriften, gelieven te reageren.

Reakties worden graag ingewacht door Jaap Taapken, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baarn, tel: 02154-20303

AVIFAUNA VAN HET GOOI

Nieuwsbrief no. 5

Door middel van deze nieuwsbrief willen wij de leden van de vogelwerkgroep die niet deelnemen aan de werkzaamheden voor de Avifauna van het Gooi weer op de hoogte brengen.

De tijd begint nu te dringen en dat is aan allerlei zaken te merken. Het streven is en blijft om aan het eind van het jubileumjaar in november 1978 de publikatie te kunnen presenteren.

De broedvogel inventarisaties en tellingen, op die van de meeuwen na, zijn dit jaar afgesloten en worden uitgewerkt. Het bewerken van dagboeken bevindt zich in de laatste fase; bijna 50.000 kaartjes werden verwerkt. Een monnikenwerk. Financieel is de uitgave nog steeds niet gedekt; nog niet alle aangeschreven sponsors en subsidiegevers reageerden. De helft van het benodigde bedrag is toegezegd. Een lening sluiten achten wij onverantwoord. Hoe dan ook, eind van dit jaar worden knopen doorgehakt. Het is leuk om te weten dat een drukker ons bij de offerte al twee dummy's leverde. Wit doorschoten exemplaren, één paperback en een gebonden exemplaar op het formaat en met het aantal bladzijden dat wij wensen. Het vullen van de bladzijden is aan ons!

Enkele hoofdstukken zijn al in concept gereed. Met de soortenbeschrijvingen gaat het een stuk slechter; slechts 10% is binnen. Zij moeten nog aangepast worden door de bewerkster als het dagboekarchief compleet is. Op enkele uitzonderingen na zijn de excursieroutes ook in concept gereed. In april 1986 moet iedere schrijver zijn materiaal hebben ingeleverd. Hulp is noch steeds welkom aarzel dus niet en probeer ons bij dit project te steunen. Opgave bij Joke Hardon tel: 02154-18804

SERIEUZE ASSISTENTIE GEZOCHT

Bij de redactie van Het Vogeljaar wordt iemand gezocht, die zich voor langere duur serieus wil bezighouden met de functie als secretaris/secretaresse van de eindredacteur Jaap Taapken.

Dat kan een man of vrouw zijn, jong of wat ouder 60+ of 65+ maar met volledige inzet, uiterst betrouwbaar, vaardigheid in typen (bezit van typemachine), zomogelijk wat kennis van enkele talen, administratieve en vogelkennis. Liefst wonend in de omgeving van Baarn, maar zeker in Het Gooi.

Voor het werk wordt geen honorarium verstrekt, maar wordt gegarandeerd dat de medewerker in de loop der tijd een enorme ervaring zal opdoen in alles dat met vogels verband houdt.

De mogelijkheid bestaat dat men op de langere duur steeds meer in diverse zaken betrokken zou kunnen worden.

Schriftelijke reacties graag zenden aan Jaap Taapken, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baar. Liefst met nadere gegevens, zoals ervaring, leeftijd, beschikbare tijd, kennis, referenties en dergelijke.

EKSTERS KOMEN AF OP PLEKKEN WAAR HEIDE IS AFGEBRAND

Jaap Taapken

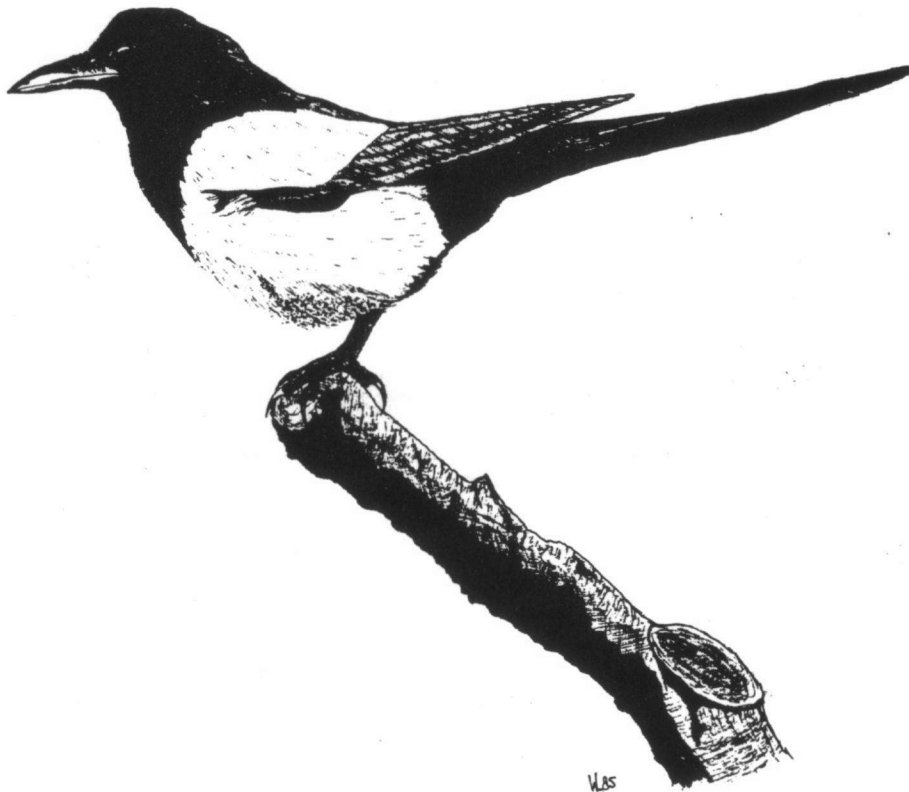
Begin maart 1985 werden grote gedeelten van de Hoorneboegse Heide door de Stichting Gooisch Natuurreservaat afgebrand. Of dit afbranden nu zo goed is voor de bodemfauna wil ik hier even buiten houden, ofschoon ik op een voordracht tijdens het heide-symposium wel heb horen vertellen dat de bodemfauna na het afbranden voor enkele jaren totaal is ontregeld.

Het viel mij op dat de afgebrande plekken (die deels zwaar en deels licht afgebrand waren) de voorkeur hadden van Eksters. Het was duidelijk dat de afgebrande plekken zelfs Eksters aantrokken, want ik zag vaak vrij grote troepjes daar voedsel zoeken. In het begin dacht ik dat door de warmte van het afbranden veel dieren voortijdig uit de grond gekomen waren, waardoor ze een welkome buit voor de Eksters vormden. Maar de interesse voor die plekken bleef ook nog maanden daarna en taande toen hier en daar verschillende grassoorten hoger begonnen op te groeien.

De aantallen, die ik op de afgebrande plekken waarnam, varieerden van kleine troepjes van 5 tot 10 exemplaren tot troepen van 16 tot 28 stuks. Meestal hebben zich in april toch al volop de paren gevormd. Omdat wij ruim twaalf jaar zeer regelmatig de Hoorneboegse Heide bezoeken konden wij met zekerheid vaststellen dat de afgebrande plekken ook Eksters van elders (vermoedelijk van de wijde omgeving) hebben aangetrokken. Thans (eind juli 1985) zijn ze nog wel op de afgebrande plekken bij voorkeur te vinden, maar hun aantal heeft weer normale vormen aangenomen.

De Eksters op de Hoorneboegse Heide hebben mijns inziens een zeer nuttige functie. Ik heb talloze malen de proef op de som genomen. Op deze heide ruimen de Eksters binnen enkele dagen (vaak al binnen twee à drie dagen) alle uitwerpselen van honden op. Natuurlijk zijn daar uitzonderingen op, want uitwerpselen die er niet gezond uitzien of van honden die geen goed voedsel hebben gekregen blijven onaangeroerd.

Overigens staat de Ekster bekend als vogel die voedsel zoekt op grazige, wat zandige open plekken en bestaat het voedsel van Eksters, volgens wetenschappelijk onderzoek, voor meer dan 90 % uit schadelijke insecten.

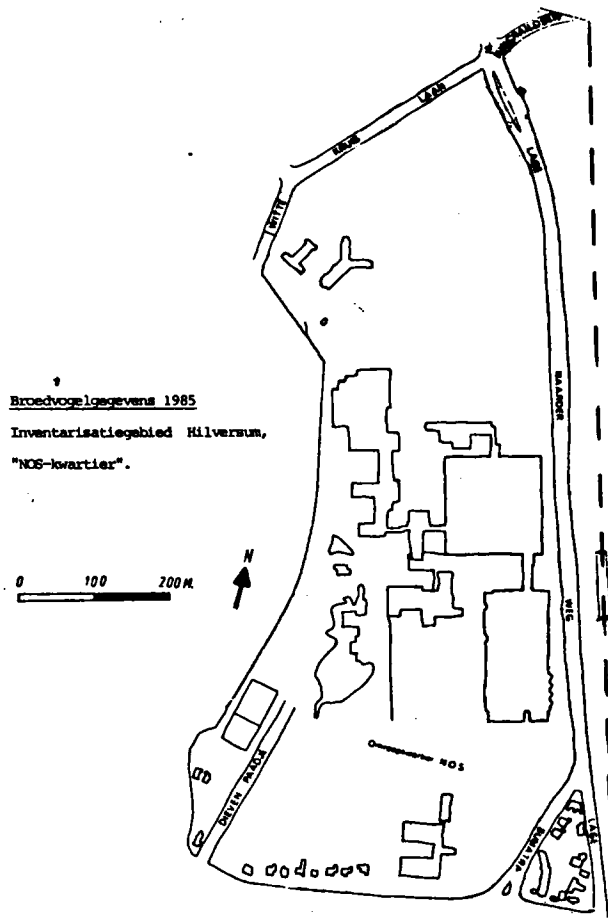

BROEDVOGELINVENTARISATIE "OMROEPKWARTIER NOS", HILVERSUM 1985

Erik Lam

Inleiding

Het "Omroepkwartier NOS" maakt deel uit van het telgebied Hilversum, en valt derhalve binnen de bebouwde kom van Hilversum. Het gebied (zie kaart) is echter gesloten voor het publiek. Omdat men hierdoor niets van zo'n gebied zou leren kennen volgt hier een verslag van mijn bevindingen, de broedvogelinventarisatie, zodat toch een indruk verkregen kan worden.

Gebiedsomschrijving

Oppervlakte 46 ha. Het grootste deel wordt ingenomen door een park rondom de NOS-gebouwen. Dit park is aangelegd met de bedoeling dat er natuurlijke vegetaties kunnen ontstaan. Zo is er een eiken-berkenbos aangelegd, vijvers met rietkragen, een vennenterrein (met veel veenpluis, ronde zonnedauw, etc!) en een heidevegetatie. Dit "heideveld" is een daktuin dat bovenop de ondergrondse parkeergarage ligt. Het noordelijke deel van het telgebied is het "Heideheuvelcomplex", thans ook van de NOS. Dit is omgeven door oud hoog opgaand gemengd bos. Ten noorden van de bebouwing van de NOS, en ten zuiden van Heideheuvel ligt een ruderaal, braakliggend terrein. De oostkant wordt begrensd door de spoorlijn. Tussen de spoorlijn en de Lage Naarderweg ligt een bosje dat zichzelf mag ontwikkelen. In de zuidoostelijke hoek ligt een stukje bebouwing, evenals aan de zuidwestelijke helft van de zuidkant. Ten westen van het "dievenpaadje" ligt een tennisbaan met wat "rommelbosjes" er om heen.

Bezoekdata

15/3-'85 - 6.30 - 7.30 uur, 10°C, beetje stuifsneg, bewolking 40-60 %
 3/4-'85 - 5.45 - 7.45 uur, 13°C, lichte motregen, zwaar bewolkt
 17/4-'85 - 6.15 - 8.00 uur, 12°C, mistig
 8/5-'85 - 6.15 - 8.15 uur, 13°C, zwaar bewolkt
 23/5-'85 - 6.00 - 8.00 uur, 10°C, zwaar bewolkt, wind ZW-4
 11/6-'85 - 5.00 - 7.15 uur, 10°C, bewolking 10 %

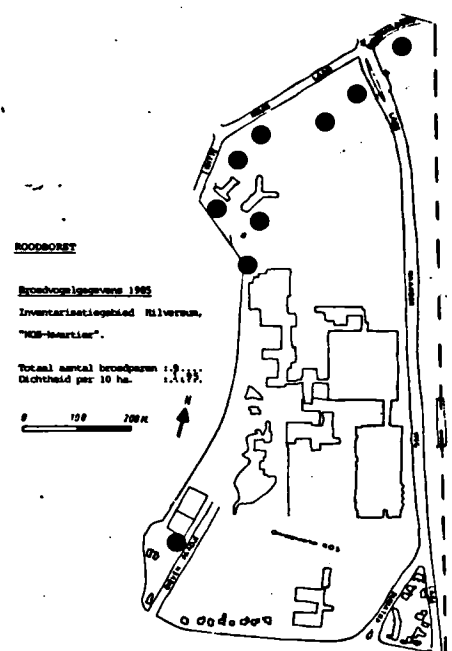
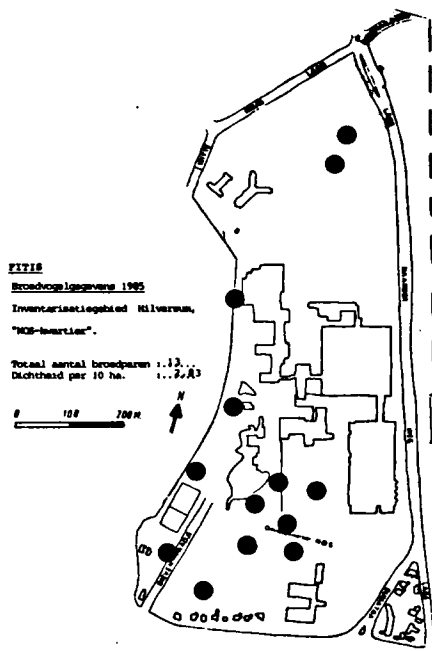
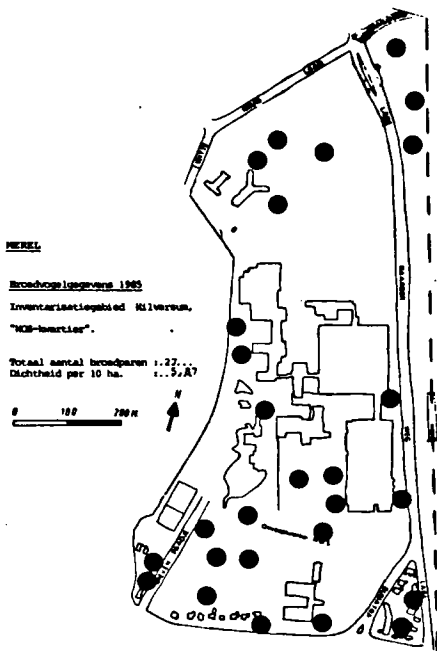
Bovendien heeft Jelle Harder op 13 juli 1985 van 21.30-22.10 uur, met goed telweer het gebied op Gierzwaluwen onderzocht.

Methode

De gevolgde methode is de zogenaamde "territoriumkarterings-methode" geweest. Interpretatie en criteria zijn gehanteerd zoals deze beschreven staan in de nieuwe bijbel voor vogelaars, namelijk: "Vogelinventarisaties", 1985.

Resultaten (in paren)

Houtduif	20	Merel	27	Boomklever	1
Holenduif	2	Kleine Karekiet	1	Boomkruiper	2
Turkse Tortel	5	Tuinfluitter	2	Vlaamse Gaai	3
Gierzwaluw	13	Zwartkop	7	Ekster	4
Groene Specht	1	Tjiftjaf	6	Kauw	2
Grote Bonte Specht	2	Fitis	13	Zwarte Kraai	1
Witte Kwikstaart	2	Staartmees	2	Spreeuw	2

Winterkoning	4	Glanskopmees	1	Huismus	15
Heggemus	7	Matkopmees	2	Vink	1
Roodborst	9	Kuifmees	4	Groenling	5
Zwarte Roodstaart	4	Pimpelmees	7	Goudvink	1
Gekraagde Roodstaart	1	Koolmees	21		

Losse waarnemingen:

3/4-'85 1 Zwarte Mees zingend bij Heideheuvel. Is als doortrek beschouwd
3/4-'85 1 Zanglijster " " " " " " " "
3/4-'85 1 Rietgors zingend bij het vijvercomplex. " " " "
23/5-'85 1 Buizerd laag over de grond vliegend boven het ruderale stuk,
broedt waarschijnlijk in de buurt

Bespreking resultaten

In het gebied zijn 35 soorten broedvogels aangetroffen. Een bijzonderheid is dat dit gebied zo afwisselend is waardoor er soorten uit diverse milieutypes gevonden zijn. Zo is er oud bos, jong bos, moerassig terrein en urbaan terrein. Sommige soorten hebben specifieke voorkeuren. De verspreidingskaart van Roodborst en Fitis laat zien dat er nauwelijks overlap is tussen deze twee soorten. De Roodborst zit meer in oud bos, met een struikétage, terwijl de Fitis juist een voorkeur voor jong bos heeft. Een soort als de Merel komt vrijwel overal voor. De Zwarte Mees, Zanglijster en Rietgors zouden eventueel als mogelijke broedgevallen aan te merken zijn. Er zijn ongeveer 14 minuten veldonderzoek per ha. besteed. Voor zo'n overzichtelijk terrein is dit behoorlijk veel. Ondanks het feit dat het weer enigszins tegenzat zal er daardoor toch wel een redelijke indruk verkregen zijn.

Beheer

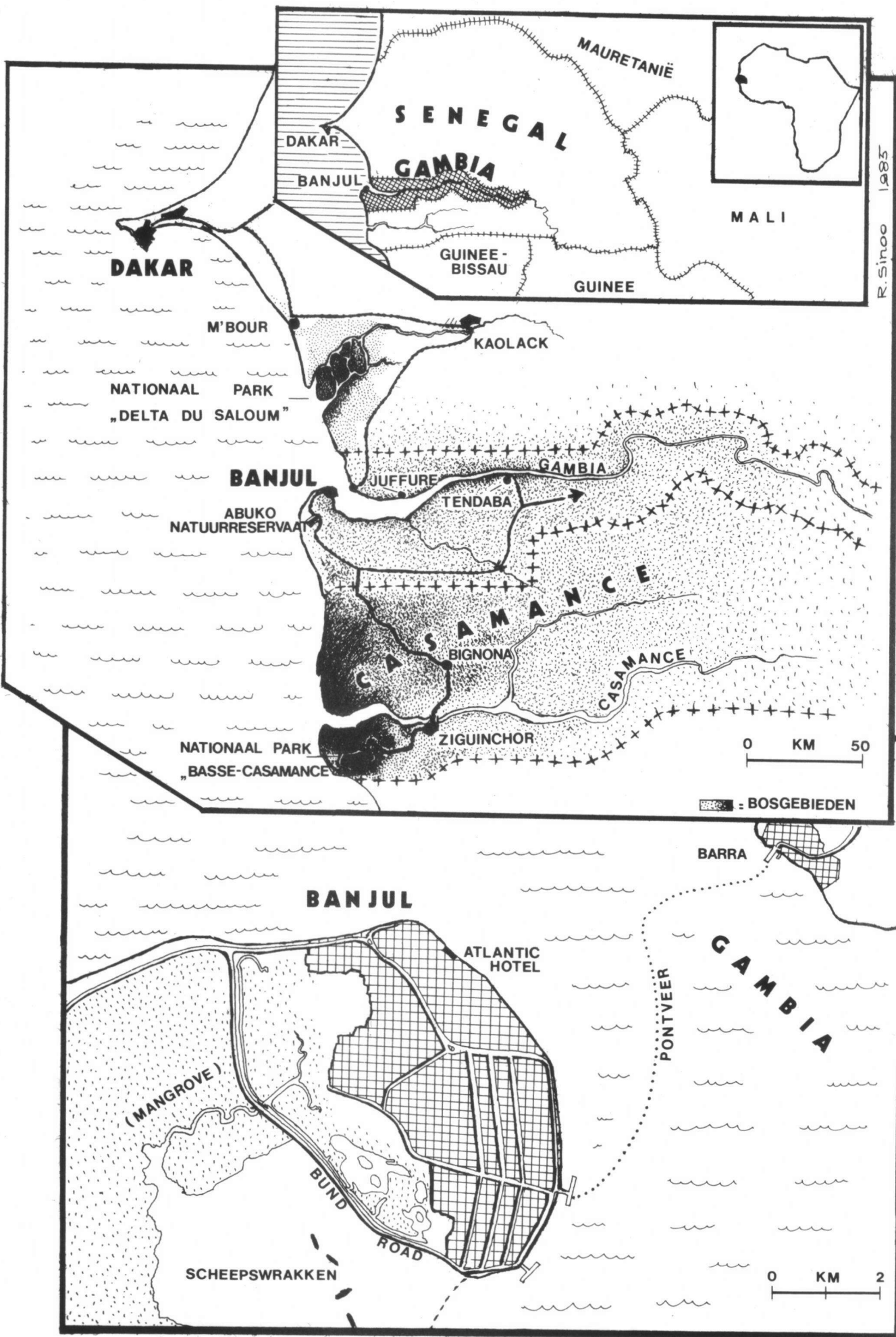
Het complex wordt door een particulier hoveniersbedrijf beheerd. Deze heeft redelijk veel oog voor de natuurlijke waarden die het gebied herbergt. Indien het beheer gecontinueerd blijft zullen er toch aardig wat verschuivingen in de vogelbevolking optreden omdat het bos nu voor het merendeel jong is. Hopelijk kan er voor gewaakt worden dat het een bos met een gesloten kronendak wordt omdat dan de struweelsoorten zullen verdwijnen. Door lichtgebrek zou de struiklaag zich dan namelijk niet kunnen ontwikkelen. Verder zou het de moeite waard zijn om op Heideheuvel wat meer dode bomen een kans tot natuurlijk verval te geven. Waarschijnlijk kunnen de rietsoorten wat meer kansen krijgen wanneer de rietkraag niet in z'n geheel, maar elk jaar voor de helft gemaaid wordt. Een soort als de Rietgors prefereert namelijk overjarig riet.

Overige waarnemingen

Behalve de zeer interessante vegetaties die er zijn aan te treffen, zijn er ook nog andere leuke dingen te zien zoals Orthetrum cancellatum, een grote libelsoort, kleine watersalamander en waterscorpionen. In de herfst van 1984 heeft er constant een IJsvogel gezeten en als grote klapper heeft er eind oktober 1983 een Waterspreeuw vertoefd (beide mond.med. O. v. Zuylen aan E. Lam). Er zijn ook enkele zeldzame, dan wel gewoon interessante loopkeversoorten gevonden bijvoorbeeld Broscus cephalotus, Stenolophus teutonus, Stenolophus mixtus, Bembidion articulatum, Dyschirius luedeisi en Acupalpus brunnipes. Overigens heeft er vroeger tijdens de bouw van één der complexen, nog een Oeverzwaluwkolonie gezeten. Op dit moment is er een goede gelegenheid om op het noordelijke ruderale stuk een wand te creëren. Deze is er namelijk al en zal alleen afgestoken hoeven worden.

Conclusie

Dankzij de gevarieerde milieutypes en de gehanteerde normen voor de aanleg en het onderhoud van het terrein kon zich hier in relatief korte tijd een schitterend natuurgebied ontwikkelen!

VOGELS KIJKEN IN SENEGAL (2) :

DE CASAMANCE EN GAMBIA

Ronald Sinoo

In de vorige Korhaan kon u lezen wat er het jaar rond aan vogels voorkomt rond de Senegalese hoofdstad Dakar. Ook een stukje van het binnenland werd toen al even besproken.

In dit artikel maakt u kennis met een heel andere kant van dit Sahelland: de zuidelijkste regio, aan de grens met Guinée-Bissau, is voor een groot deel bedekt met weelderige loofbossen, die geleidelijk overgaan in dichte boomsavannen naar het oosten toe en in mangrove-bossen naar de kust toe. Dit strookje Senegal, ingeklemd tussen Gambia en Guinée-Bissau, wordt de C a s a m a n c e genoemd. Door de geïsoleerde ligging ten opzichte van de hoofdstad Dakar heeft de Casamance een geheel eigen aanzien, die eigenlijk niet helemaal past bij de rest van het land. De bevolking leeft anders en heeft heel andere levensopvattingen dan noordelijker wonende landgenoten. De islam wordt veel minder streng toegepast en natuurgodsdiensten (animisme) komen nog frequent voor. De mensen hier zijn echte levensgenieters en kennen niet het harde bestaan van de boeren en herders in Ferlo, de grote Sahelgordel in het noorden van Senegal, en de randgebieden daarvan. Door deze vrijgevochten opvattingen ontstaan er wel eens conflicten met de autoriteiten in Dakar, wat in 1983 tot enig oproer leidde in de hoofdstad. Sindsdien heeft de Casamance een zekere autonomie en is de regionale hoofdstad Ziguinchor een stuk belangrijker geworden. Maar op dagen dat er op politiek terrein iets staat te gebeuren in Ziguinchor zijn er opvallend veel militairen in de stad en wordt er driftig gecontroleerd bij alle uitvalswegen.

Deze uitweiding vond ik noodzakelijk om een beeld te schetsen van dit deel van Senegal. Over de politiek in dit land zijn allerlei prachtige verhalen te vertellen, maar dat valt buiten het kader van dit artikel jammer genoeg.

Om de Casamance te bereiken moet men door Gambia heen, dat een enclave vormt binnen Senegal. Deze vroegere Engelse kolonie die zich over een afstand van 300 kilometer langs de oevers van de Gambia-rivier landinwaarts uitstrekt is het kleinste zelfstandige land van Afrika. De vegetatie wordt gekenmerkt als een overgang van de open boomsavanne ten noorden van het land naar de dichte wouden van de Casamance. De regenval is vrij hoog, 1000 tot 1200 mm. per jaar; de Casamance is het natste deel van Senegal met 1400 mm. regen per jaar. De regentijd duurt 4 maanden, van juli tot november. In tegenstelling tot het vorige artikel over Dakar en omgeving, voor het schrijven waarvan ik kon putten uit aantekeningen van vele tientallen excursies, zal ik het in dit artikel moeten doen met gegevens uit twee reizen naar Gambia en de Casamance. Van 6 tot 12 augustus 1984 verbleef ik in Gambia, en van 12 tot 17 december 1984 reisde ik via Gambia naar de Basse-Casamance, het weelderigst begroeide deel van deze regio.

De vogels die ik er zag zijn voor een groot deel Afrikaanse soorten. Voor zover ik hun Nederlandse naam ken, zal ik die vermelden. Ik wil zoveel mogelijk de Engelse en Franse namen vermijden, omdat het verhaal leesbaar moet blijven.

Van Dakar naar Gambia

De tweebaansweg, die vanuit Dakar landinwaarts voert en de hoofdstad met de rest van het land verbindt, biedt altijd hetzelfde beeld. Eén grote verkeersstroom naar de hoofdstad toe en één grote verkeersstroom de andere kant op. Voorbij de steden Pikine en Rufisque wordt het aanmerkelijk rustiger.

Als de splitsing van de weg in een noordelijke en een zuidelijke route is gepasseerd en het zuidwaarts gaat, is de weg praktisch leeg. Gelegenheid te over om het landschap te bekijken. Zo vlak buiten de regio Cap-Vert is de begroeiing nog laag.

Zover het oog reikt vlakten met struikjes van een meter hoog in een heel licht glooiend landschap; de monotonie wordt gebroken door her en der verspreid staande baobabs (apebroodbomen) tussen de struiken. In de droge tijd dragen baobabs en struiken geen of weinig bladeren. Het landschap ziet er dan nogal dor en stoffig uit onder een schitterend blauwe, open hemel (hoe het komt weet ik niet, maar de hemelkoepel lijkt in Afrika groter dan in Nederland). In een paar baobabs is iets vreemds te zien: de grillige kroon zit barstensvol met wat op het eerste gezicht "heksenbezems" lijken te zijn. Bij nadere beschouwing blijkt het een kolonie van Wevervogels, zwarte vogels ter grootte van een Spreeuw, met dikke kegelsnavels die wit afsteken tegen de zwarte veren. Elk nest ziet er uit als een ordeloze, bolvormige hoop takken, zo groot als een Eksternest. Elk "nest" biedt onderdak aan drie of vier vrouwtjes die er een "nestkamer" in hebben. Er staan baobabs met bijna honderd van zulke nesten; op een afstand lijkt het net één grote, zwarte takkenstructuur in de kroon. Het gekrijs van de wevers is oorverdovend. In het zachte morgenlicht is in een struikje een Paradijs-Wida schitterend zichtbaar, een zwart met gele musachtige vogel. Het is een mannetje, hij draagt een monsterlijk grote staart, erg lang en breed. Als hij wegvliegt, lijkt het of de vogel alleen maar uit staart bestaat. De vogel meet 30 cm., waarvan 17 cm. staart!

Enkele Dwergbijeneters doen uitvallen naar rondvliegende insecten, terwijl ook hier weer enkele van die luidruchtige Neushoornvogels (tokken) van boom tot boom vliegen. Deze tokken nestelen in holtes in de baobabs.

Bij M'bour buigt de weg af naar het oosten. De begroeiing wordt schaarser en er is weinig te zien onderweg, als je tenminste het loslopende vee niet meerekent. In de buurt van dorpen is het een normaal beeld om ezels, geiten, schapen, koeien, kippen en honden op hun gemak de weg te zien oversteken. Wonder boven wonder loopt dit bijna altijd goed af. Voorbij een bocht in de weg staan zes dromedarissen kalm aan de boompjes langs de rijbaan te knabbelen. Er is niemand te zien, de beesten zwerven zelf maar zo'n beetje rond en scharrelen zelf hun kostje wel op.

Het is goed om dergelijke grazende dieren wat beter te bekijken; vaak zitten er wel wat Ossepikkers op, spreeuwachtige vogels die als spechten tegen een groot zoogdier aangekleefd zitten en teken en andere parasieten uit huidplooiën peuteren. Zij zijn buitengewoon waakzaam en bespeuren snel onraad als dit nadert. Een doordringende schreeuw waarschuwt het zoogdier dat er gevaar dreigt. Bij de suffice koeien gaat dat niet op; die maken zich niet druk, al vergaat de wereld. Ook nu is het weer raak; tegen één der dromedarissen zitten vijf Geelsnavellossepikkers gekleefd. Zij kijken alert, maar blijven zitten, en roepen ook niet.

Het landschap wordt saai. Vóór Kaolack, een tamelijk grote stad aan de rivier Saloum, strekt zich een vloedvlakte uit, die geheel droog staat op enkele plasjes en vochtige plekken na. Er groeit niets. Alleen op de vochtige delen staat een taai soort gras. Er is niets te zien op de droge vlakte. Hoog in de lucht echter cirkelen drie Witruggieren en een Rùppell's Gier; ze stijgen steeds hoger, maar glijden vrij plotseling af en verdwijnen in dezelfde richting. Mogelijk hebben ze een dode koe of geit ontdekt.

Kaolack biedt een troosteloze aanblik; van alle grotere steden in Senegal is alleen Pikine saai, met nog minder groen dan Kaolack. Maar Pikine is dan ook een "bidonville", met veel krotten.

De weg buigt af naar het zuiden en al direct na het oversteken van de Saloum neemt de begroeiing toe. Vijftig kilometer ten zuiden van Kaolack voert de weg langs een bosgebied, dat deel uitmaakt van het Nationale Park Sine-Saloum, een deltagebied met dichte mangrovebossen en veel krekens. De lamantijn, een groot

soort zeekeoë, komt in de kreken zeldzaam voor. Het is een vreedzame planteneter met een verborgen levenswijze. Hij wordt zelden gezien, maar Senegal is terecht trots op de aanwezigheid van dit dier in het Nationale Park. De Zadelbekooievaar of Jabiroe, een reusachtig grote ooievaar, komt hier ook voor.

Bepaald niet zeldzaam zijn de huzarenapen, die in licht bebost of open savannelandschap leven. Grote slanke apen met lange poten en een heel lange staart. Vaak steken ze in troepen van twintig of dertig stuks vóór je de weg over, een ketting van roodbruine kralen.

Gambia komt in zicht; links en rechts van de weg woekert groen struikgewas. Bovenin de struikjes zitten verrassend veel "vuurvogeltjes", prachtig scharlakenrood of helder oranje met zwart, zo groot als mussen maar veel dikker en met een heel kort staartje. Ze vliegen moeizaam, door hun dikke lijfje lijken het precies grote knalrode hommels. De vleugels gaan zo snel, dat je ze niet ziet; alleen dat bolle lijfje dat ze bijna verticaal houden in de vlucht. Een merkwaardig vogeltje.

Na de grenscontrole is de noordoever van de Gambia-rivier snel bereikt; het land Gambia is zo smal, dat je twintig kilometer voorbij de grens al aan de rivier staat.

Aan de overkant van de rivier, die hier bij de monding zeven kilometer breed is, ligt de Gambiaanse hoofdstad Banjul. Er is geen brug; al het wegverkeer steekt de rivier met een veerpont over. De wachttijd varieert; soms kun je na een uur al op de pont, of nog sneller als hij toevallig klaar is om af te varen, maar als je pech hebt duurt het drie of vier uur vóór je aan de overkant bent. De wachttijd kun je benutten door in de omgeving rond te kijken; achter Barra, het dorp dat hier op de noordoever van de veerdienst ligt strekt zich een aardig krekengebiedje uit, direct aan zee. Oeverlopers trippelen over de stenen langs de waterkant naar de aanlegsteiger.

De trip met de veerpont is wel even iets anders dan de pont naar Texel. Het gaat op Afrikaanse manier; eerst gaan de auto's erop, opeengepakt op centimeters afstand van elkaar. En als je dan eindelijk vooraan staat in de rij, is de pont vol. Zo lijkt het, althans. Maar de Gambianen blijken zeer hulpvaardig; met zes man pakken ze de achterste auto op de pont op, sjoeren hem wat opzij, pakken de auto ernaast op, sjoeren die naar de andere kant wat opzij en zo forceren ze een gaatje waar nog een auto inpast. Zo kom je dus nog net als laatste op de pont, al moet je de auto door het zijraampje verlaten omdat alles zó op elkaar gepakt staat, dat de deuren geen twee centimeter meer open kunnen.

Als je denkt, ik sta, we kunnen weg, blijkt dat er nog een hele horde voetgangers aan boord moet. Die kruipen dan letterlijk over de auto's heen het dek op. Het is even een gek gezicht maar het is nu eenmaal de typisch Afrikaanse manier van doen. Een Europeaan kijkt er vreemd van op, maar je raakt er gauw aan gewend.

De boottocht duurt een uur; de pont vaart in een S-bocht naar de overkant. Banjul, de oude koloniale hoofdstad Bathurst, is klein en onbeduidend. De oude koloniale huizen, die er nog staan, zien er vervallen en volledig uitgewoond uit. De stad ademt een sfeer van vergane glorie, alsof de Engelsen alles hebben achtergelaten en de Gambianen met de troep hebben laten zitten. De straten zijn er veel schoner dan in Dakar. Nergens vuilnisbelten en stinkende rommel op straathoeken. Opvallend detail: ook de Zwarte Vrouwen en Kapgieren ontbreken in het stadsbeeld. Boven Dakar vliegen honderden vrouwen en gieren, die azen op de troep in de stad; hoe vuiler de stad, hoe meer vrouwen en gieren voorkomen. Er is één luxe hotel in Banjul, waar het goed toeven is. De prijzen zijn nogal aan de hoge kant, maar dat komt de economie van het land zeer ten goede. Buiten de hoofdstad liggen nog drie of vier van dergelijke goede hotels, op een goed half uur rijden.

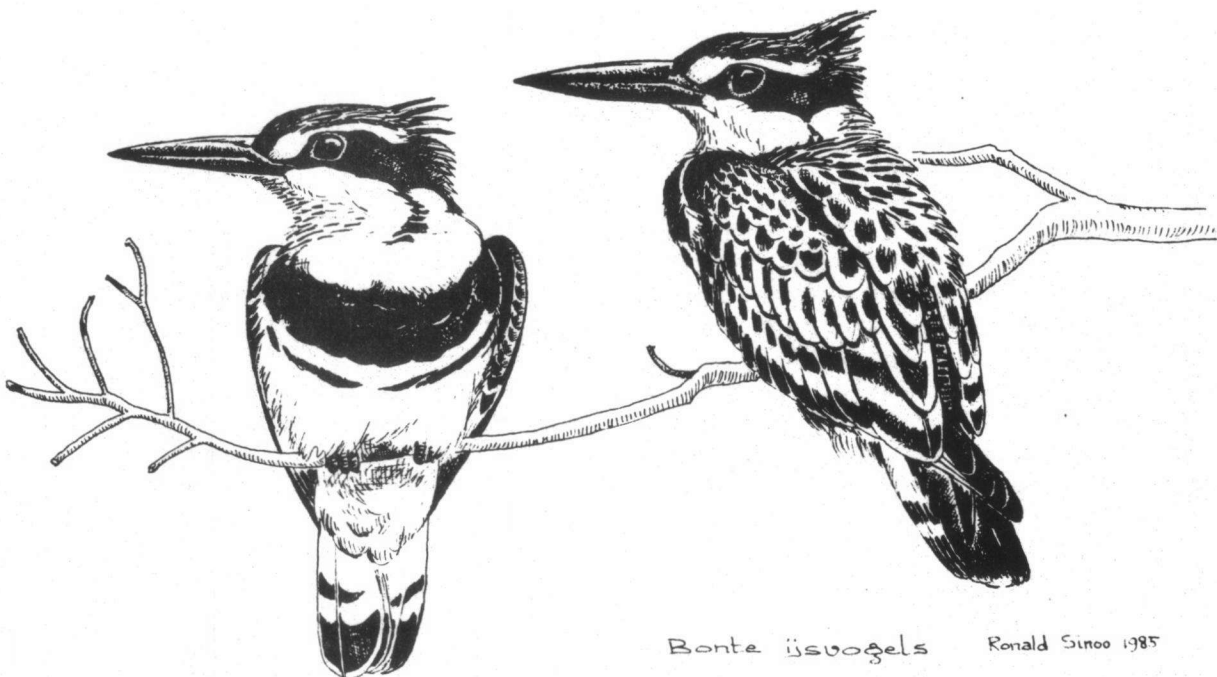
Banjul ligt op een uitstekende punt in de monding van de Gambia. Achter de stad liggen moerassen en poelen, en kreken waar mangroven welig tieren.

Door dit gebied loopt een asfaltweg Noordwest-Zuidoost: Bund Road. Voor de vogelaar is het een "must" om deze weg tenminste eenmaal te bewandelen. 's Ochtends vroeg is de beste tijd, en dan van Zuidoost naar Noordwest om de zon in de rug te hebben. 's Avonds dus precies omgekeerd. De kijker om de nek en op pad.

Banjul: Bund Road

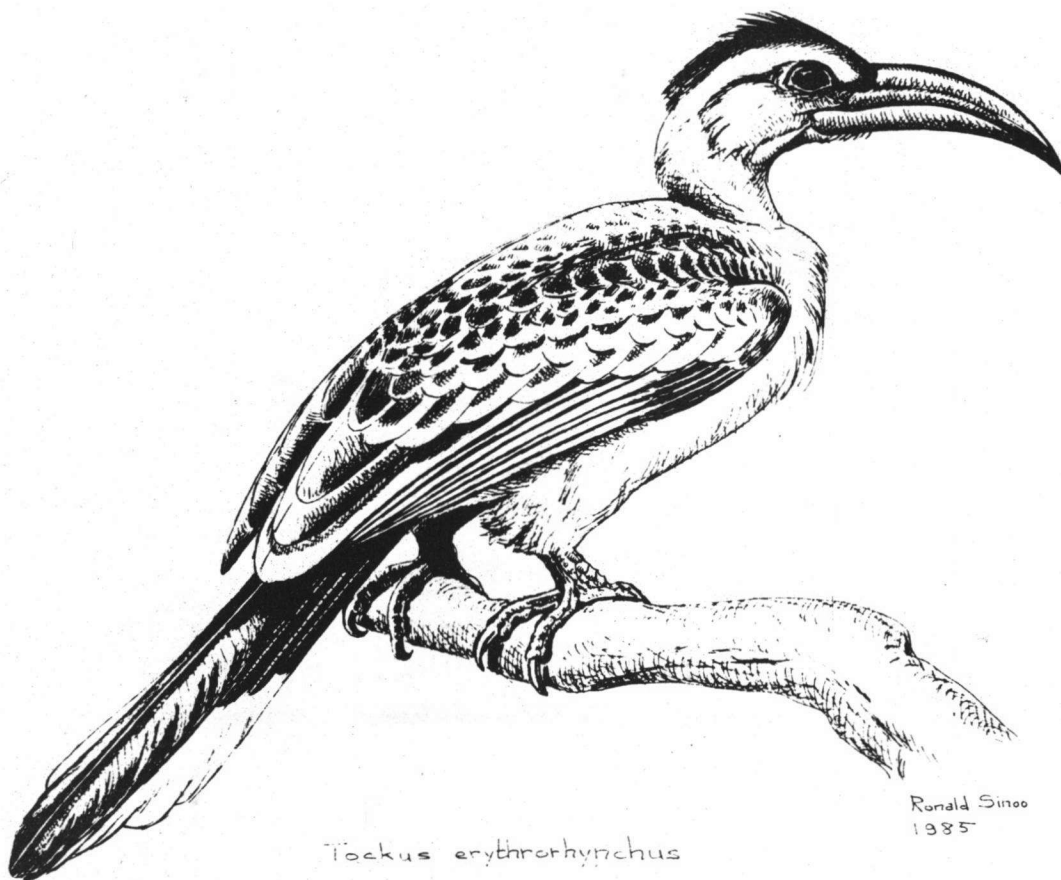
Direct na de laatste huizen van de stad begint Bund Road in het zuiden; aanvankelijk onverhard, maar na een paar honderd meter van asfalt. Links strekt zich een vloedvlakte uit, die bij eb nog net niet droog valt. Er liggen enkele scheepswrakken in, roestige karkassen die als eilanden sinds mensenheugenis daar moeten rusten. Een ideale rustplaats voor Aalscholvers, Pelikanen en Nimmerzatten, die met tientallen op deze kunstmatige klippen zitten. Rechts naast de weg loopt een sloot met stinkend water, er achter liggen bosjes en moerassen. Kleine meertjes en poelen in dit gebied bieden voedsel aan honderden steltlopers als Steltkluut, Bosruiter, Witgatje, Oeverloper, Groenpootruiter, Grutto, Regenwulp en Krombekstrandloper. Zeventien soorten zijn er altijd te noteren, de meeste van de steltlopers kennen we uit onze streken. Ook fourageren er wel lepelaars, de Europese en Afrikaanse soort. Reigers zijn goed vertegenwoordigd. Grote en Kleine Zilverreiger, Purperreiger, Ralreiger en Rifreiger. Er vissen soms wel driehonderd Rifreigers vlak naast de weg in de sloot, gebruikmakend van de dichte bebossing om ongezien te blijven. Ook de Reuzenreiger is hier te zien, maar deze knaap van een vogel is schuw en vertoont zich zelden in open water. Minder schuw is de Reuzenijsvogel, die op de draden langs de weg zit. Hij is zo groot als een Houtduif, plomp gebouwd met een onevenredig grote kop en snavel.

Al lopend bereikje na twee kilometer een klein gemaal, links van de weg gelegen. Dicht mangrovebos ligt er direct achter. Er is nauwelijks nog zicht op open water hier, maar aan wat er aan vogels overvliegt is te zien, dat het gebied zeer in trek is. Mangrove-eigertjes schieten snel langs. Ze zijn zo groot als Woudaapjes en zeer talrijk. Kleine troepjes Witkopboomeenden landen achter de struikjes ergens in een poeltje, aan het gespartel te horen dat ze veroorzaken na inval. Het zijn de enige eenden die ik hier gezien heb overigens, geen spoor van Europese trekeenden als Zomertaling, Pijlstaart en Slobeend.

Een vogel die hier veel voorkomt is de Bonte IJsvogel, van de acht soorten hier de enige die nu eens niet azuurblauw maar gewoon zwart-wit getekend is. Maar het is wel een prachtig vogeltje, niet erg schuw en vissend op typische ijsvogelmanier, vanaf een tak of biddend in de lucht. Amethistspreeuwen scharrelen luidruchtig rond in de struiken en boompjes; net als andere glansspreeuwen vestigen ze voortdurend de aandacht op zich, en je kunt ze moeilijk over het hoofd zien. Ze zijn te herkennen aan de witte buik, geen andere glansspreeuw vertoont dit kenmerk. Grauwe buulbuuls schetteren in de begroeiing, en soms vang je een glimp op van een prachtig gekleurde Klauwier die zwart van boven en rood van onder is, met een goudgeel petje. Je hoort hem vaker dan dat je hem ziet, maar het is de moeite waard om te wachten tot hij te voorschijn komt.

Al doorstappend beland je tenslotte aan de noordelijke uitvalsweg van Banjul en ligt Bund Road achter je. Het wegverkeer is nu wat drukker als je naar Banjul terugloopt, maar je kunt van hier af heel mooi nog een stuk van het drasland overzien dat achter Banjul ligt. Heel wat vogels laten zich hier nog zien, waaronder Bijeneters, Abessijnse Scharrelaars en Roodsnaveltokken, een klein soort neushoornvogel (*Tockus erythrorhynchus* - erythro = rood,

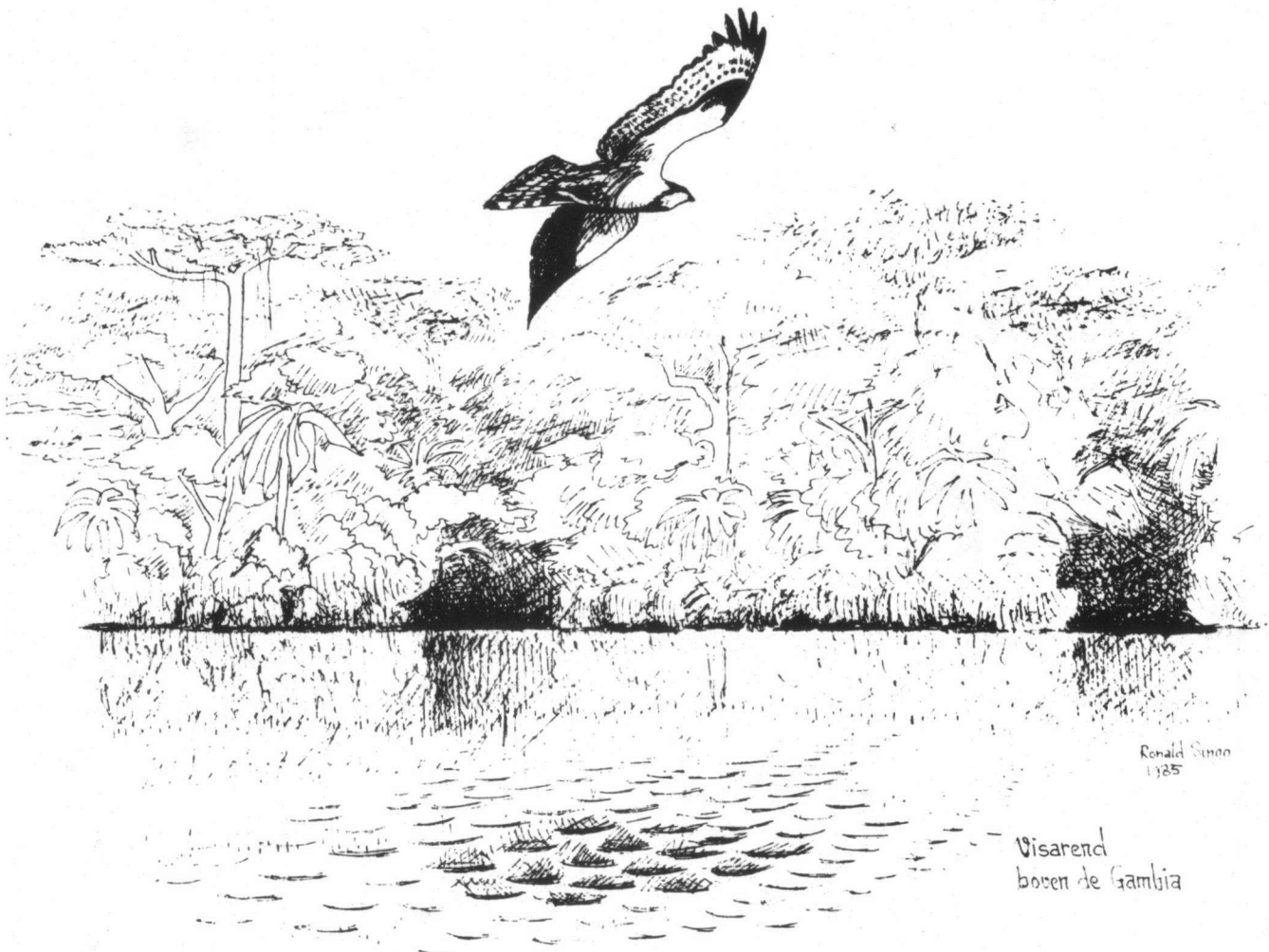

rhynchus = snavel). Ze zijn zo groot als eksters. Bund Road is, zoals gezegd, een "must" voor de vogelaar. Gemakkelijk bereikbaar vanuit Banjul en met bijzonder rijke schakering aan vogels. Wat de Knardijk is voor Nederland, is Bund Road voor Gambia; warm aanbevolen.

Tendaba Camp

Op honderdvijftig kilometer van Banjul ligt aan de Gambia het toeristenplaatsje Tendaba. Een eenvoudig, maar smaakvol toeristenkampement met de nodige luxe faciliteiten als zwembad en stromend water is hier ingericht, misschien wel speciaal voor vogelaars. Het kraanwater kun je met een gerust hart drinken, zonder bang te hoeven zijn voor ziektes als dysenterie en geelzucht. Het is volledig gezuiverd en ook maar meteen ontdaan van alle mineralen; het is water in zijn zuiverste vorm en het smaakt dan ook afschuwelijk flauw. Je kunt beter een flesje frisdrank halen bij de bar. Dan kun je meteen mooi ook een "checklist" voor het gebied vragen; Gambia heeft, als voormalige Engelse kolonie, ook "birdwatching" hoog in het vaandel staan en in Tendaba komen erg veel vogelaars. Gewapend met vogelgids en checklist kun je op pad gaan, want Tendaba Camp ligt midden in de Afrikaanse "bush".

Het kampement ligt erg mooi aan de Gambia-rivier, die hier nog minstens één kilometer breed is. Er zit heel veel vis in de river, er wordt dan ook veel gevist vanuit kleine bootjes met netten die dwars op de stroom geplaatst worden. Met deze, vrij primitieve manier van vissen worden jaarlijks honderden tonnen vis binnengehaald. Maar natuurlijk weten ook vogels daarvan te profiteren; de Visarend is hier dagelijks aan het werk te zien, de Afrikaanse

Zeearend hoor je overal roepen; Leslie Brown noemde het doordringende, schelle geluid van deze vogel ooit "the voice of Africa" en inderdaad is het een onvergetelijk moment deze prachtige roofvogel boven de Gambia te zien vliegen, luid roepend, met een roodgekleurde hemel bij zonsondergang en het donkere silhouet van het bos daartegen afstekend. Op zulke momenten voel je je één met Afrika, met elke vezel van je lichaam en je hele ziel verbonden aan dit prachtige werelddeel. Op zulke momenten, in de serene avondstemming, lijkt Europa heel ver weg en benijd je de mensen die hier wonen, zou je wensen hier voor altijd te mogen blijven.

's Morgens vroeg, als de ochtendnevel nog tussen de bomen hangt, wordt de romanticus weer vogelaar en begeeft zich op pad om de omgeving van het kampement te verkennen. Een uitgestrekt, vlak gebied zonder begroeiing, waarop in de droge tijd vliegtuigjes landen, vormt het eerste doel van de excursie. Dit "airport area" ligt één kilometer ten oosten van het kampement.

Voornamelijk Afrikaanse vogels zijn hier te zien; de Grijs Toerako kwettert in de bomen, de Afrikaanse Wielewaal, net zo goudgeel als de onze, zingend in het prille zonnetje. Pijsnel schiet de Afrikaanse Boomvalk voorbij, die zich onderscheidt van de Europese door een oranje-rode gloed op de buik en borst. Ook een klein soort Sperwer, de Shikra (*Accipiter badius*) is hier algemeen, net als in Senegal. Hij lijkt nog het meest op de Balkansperwer, met effen grijze staart, die in gespreide toestand zwart gestreept blijkt.

Zilverreigers zoeken de schaarse plasjes op, en troepjes "you-you's, kleine, geel-met-groene papegaaitsjes vliegen krijsend over. In de bomen rond het vlakke terrein doen Halsbandparkieten en colobus-ape hun best om elkaar te overstemmen en is er van de sereniteit van de vorige avond niet veel meer over. Ook veel duiven koeren uit volle borst, elk met een ander geluid, zodat je de verschillende soorten er gemakkelijk uithaalt. Na zorgvuldig luisteren tel ik er acht. Helaas geen Europese Tortelduif onder de vijf soorten tortels die ik hoor. Waaiersaartrietzangers vertonen om de haverklap hun opvallende zangvlucht boven de vochtige plaatsen, en in de verte vliegen een paar Sporenganzen voorbij. Ze benaderen in grootte de Kleine Zwaan en hebben opvallende witte vleugelvelden, en een rode knobbel boven het oog.

Een verkenning van de andere zijde van het kampement levert een stuk of vier Hamerkoppen op, een klein soort Ooievaarachtige, helemaal donkerbruin met een stijve, donkere kuif, waardoor de kop er inderdaad als een klauwhamer uitziet. Dit zijn heel merkwaardige vogels; als ze laag boven de rijstvelden rondvliegen, lijken ze eerder op een Bruine Kiekendief dan op één of andere ooievaar! Ze bouwen gigantische boomnesten van bijna twee meter doorsnede; ze houden zeker van een ruime behuizing, want zelf zijn ze nog kleiner dan een Roerdomp. Verder nog een Hoornraaf, een soort neushoornvogel die helemaal zwart is, met een keelzak (blauw bij het vrouwtje, rood bij het mannetje) onder de enorme, gebogen snavel. Je ziet hem niet gauw over het hoofd, want hij is zo groot als een kalkoen en loopt meestal in kort gras om er knaagdieren en dergelijke te zoeken.

Het is inmiddels half tien en bloedheet. Tijd dus om terug te gaan en een duik in het zwembad te nemen.

Tegen de avond is er nog een excursie per kano naar de overkant van de rivier, we varen één van de vele zijkreeken op die de grote Gambia-rivier voeden. Er dreigt regen, maar ondanks de zware bewolking valt er geen druppel. We varen de kreek binnen.

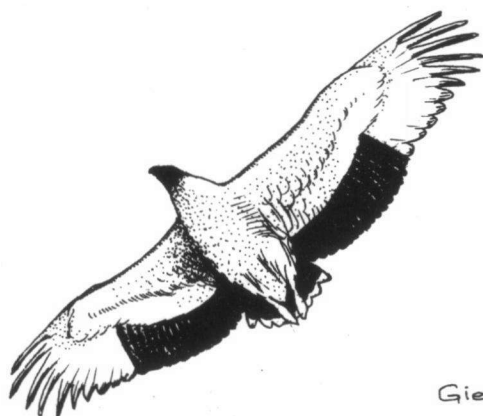
Allerlei IJsvogels vallen hier op door hun schitterend blauwe verenpak. Op de oever laat een Nijlvaraan zich benaderen tot op drie meter terwijl hij kalm verder graaft in het zand, op zoek naar voedsel. Enkele Slangehalsvogels worden verrast, wanneer we om een bocht van de kreek tevoorschijn komen en zij als Aalscholvers op de takken zitten en hun vleugels spreiden in de zon. Een Afrikaanse Zeearend bekijkt ons met achterdocht vanuit een hoge boom en vliegt weg. Om de volgende bocht van de kreek zien we hem weer zitten en herhaalt zich dit tafereel. Een Reuzenreiger slaat zijn vleugels uit en maakt indruk door zijn grootte. Oeverlopers en Senegal-grielen vliegen gehaast langs.

Er is te veel te zien om op te noemen. Zeer voldaan begeven we ons kampwaarts; wij voldaan door de vele vogels, de Gambiaanse bootbestuurder voldaan door de flinke fooi op het huurgeld van de boot.

De Casamance

Op de terugweg van Tendaba Camp naar Banjul rijd je door bos afgewisseld met akkertjes. Grote kans om hier een Hokenkiedief te zien, een grote roofvogel die graag nestholtes inspecteert op prooi en daarvoor een aangepast enkelgewricht heeft, dat twee kanten op kan draaien en waarmee de vogel kans ziet zijn klauw diep in een boomholte te steken.

Bij de splitsing van de weg slaan we af en gaat het zuidwaarts, richting Casamance. Na de grenscontrole bevinden we ons weer in Senegal. De weg naar Bignona en Ziguinchor is onverharde, rode zandpiste zoals je die zo vaak ziet in Afrika. Hij voert door prachtig, dicht bos. Veel apen zijn in de bomen te zien, of steken de weg over. Groene en paarse toerako's fladderen als Vlaamse Gaaien van boom tot boom. Boven een meer open gedeelte met akkertjes bij Bignona staat een Grijsze Wouw te bidden. Een Slangenarend cirkelt traag op thermiek, de vleugelonderkant licht bij elke wending blinkend wit op. Bignona zelf is een aardig stadje, veel groen langs de straten. Zoals in elke Afrikaanse plattelandstad is er een rommelige markt. Bij de slagerskramen, waar grote stukken vlees in de open lucht hangen, zitten twintig Kapgieren op het dak van de markthal, te wachten op hun kans. Bignona heeft in de buurt een toeristenkampement, "Le Relais Fleuri", waar onderdak wordt gevonden. Veel zangvogels laten zich zien en horen. Het kampement ligt midden in het bos, en is heel leuk ingericht. Een nachtwandeling langs de verharde weg door het bos en de savanne levert helaas geen uilen op. Wel duiven, er is één soort die 's nachts ook blijft koeren. Ook jakhalzen en gevlekte hyena's worden gehoord in het bos. Vanuit Bignona is het een kipe-eindje naar Zi guinchor. Het bos houdt vrij plotseling op en de weg voert je door open moerasgebied, met veel meertjes. Dit behoort al tot het overstromingsgebied van de grote Casamance-rivier. Een brug over de rivier verschaft toegang tot de hoofdstad van deze regio, Zi guinchor. Een flinke stad, bepaald gezellig en afwisselend. Veel groen, en in het centrum een rotonde waarlangs een grote boom staat die barstensvol nesten van nimmerzatten zit. Deze ooivaar-achtige broedt hier dus midden in de stad

Gierarend

Ronald Sinoo 1985

Van Zi guinchor gaat een weg westwaarts, via Oussouye kom je uiteindelijk aan de kust, bij C a p S k i r r i n g, een mondaine badplaats. Langs deze weg komen veel open stukken voor, meertjes, palmpantages, rijstveldjes en bosjes. Hier is de merkwaardige Gierarend algemeen. Een vegetarische roofvogel, die verwantschappen heeft met zowel gieren als arenden, doch geen van beide is. Hij eet voornamelijk de noten van de oliepalm, maar ook wel krabbetjes en kreeftjes. Het vliegbeeld is zeer kenmerkend: zeer brede vleugels, een heel korte staart. Hij is helemaal wit, behalve zwarte armpennen en staart, en heeft een rood, kaal gezicht. Hij is zo groot als een kleine arend.

Op twintig kilometer van de toeristenstranden en hotels van Cap Skirring ligt het Nationale Park van de "B a s s e - C a s a m a n c e". Het is 5.000 ha groot en herbergt een groot aantal soorten vogels en zoogdieren.

Het park bewaart binnen zijn grenzen het mooiste stukje woud van de hele Casamance, het laatste restant van het eens zo machtige Guinese regenbos. Aan zoogdieren komen hier voor: panter, nijlpaard, buffel, Maxwell's duiker, Geelrugduiker, Bosbok, gevlekte hyena, verscheidenen soorten apen, penseelzwin, Sitatoenga en Lamantijn, onder andere.

Van de talrijke vogels noem ik de neushoornvogels, hier behalve de kleine tokken ook de reusachtige geelgehelmd neushoornvogel, waarvan de vleugels in de vlucht een luid, zovend gedruis maken; en de magnifieke Kroonarend, een erg grote bosarend met forse kuif, die apen en kleine bosantilopen op zijn menu heeft staan. Er broeden slechts twee paren in het park, dus het blijft een buitenkansje om deze zeldzame arend in de kijker te krijgen. Gelukkig zijn ze nogal luidruchtig, wat helpt om ze op te sporen.

Je kunt hier een week zitten en nog lang niet alles gezien hebben; het dichte bos vereist veel geduld. Er is een toeristenkampement zonder veel luxe binnen het park. Er wordt toegangsgeld gevraagd. Er zitten ook slangen, maar je moet geluk hebben wil je er één zien. Soorten als pofadder en groene en zwarte mamba kun je hier aantreffen, maar ze zijn erg schuw en voor beten bestaat dan ook geen gevaar.

Het park is vrij klein, 5 bij 10 kilometer. Met de rugzak uitstekend te bewandelen dus; een bezoek moet niet vermeden worden.

Kroonarend

Gemakkelijk had ik nog wel tien pagina's kunnen vullen met alles wat er in deze mooie streek te zien is. Voorlopig moet deze indruk maar voldoende zijn. Nog twee tips voor de terugweg:

bezoek op de terugweg naar Banjul in Gambia nog even het Abuko Natuurreservaat, een schitterend bos, klein maar fijn. Vooral in de droge tijd barst het er van de vogeltjes, die zich rond de poeltjes in het bos ophouden. Vanuit observatiehutten (!) kan dit alles prachtig bekeken worden. Abuko ligt op vijftien kilometer vóór Banjul, pal aan de weg.

Bezoek ook, na de oversteek met de veerpont vanuit Banjul, het op de noordoever gelegen dorpje Juffure, dat wereldberoemd werd sinds Alex Haley in zijn roman "Roots" dit dorp ontdekte als het geboortedorp van zijn voorvader Kunta Kinté die twee eeuwen geleden als slaaf uit dit dorp werd geroofd en naar Amerika gebracht.

Juffure ligt op een kleine dertig kilometer van Barra, waar de veerpont uit Banjul aanlegt. Er zijn duizenden dorpjes als Juffure, maar dit heeft nu eenmaal een magische naam.

VERSPREIDING EN AANTALLEN VAN DE BOSUIL IN 1985 TUSSEN VECHT EN EEM

Dick A. Jonkers

Inleiding:

Bij het doorwerken van veel broedvogel-inventarisaties valt het op dat het aantal avond- en nachtinventarisaties gering is. Het aantal nachtvogels, waaronder de uilen is meestal navenant. Het is ook een hele opgave bij nacht en ontij het veld in te moeten om voldoende gegevens te kunnen verzamelen. Voor een soort als de Bosuil is het noodzakelijk begin februari met de inventarisaties te beginnen.

In een poging om t.b.v. de geplande "Avifauna van het Gooi e.o." werd in 1985 een speciale Bosuil inventarisatie uitgevoerd.

Al eerder, in 1982, werd een dergelijke inventarisatie verricht. De gegevens uit dat jaar zijn door te laat of helemaal niet insturen en enkele keren wisselen van de coordinator/bewerker voor een groot deel verloren gegaan.

Methode.

Het onderzoek-gebied werd onderverdeeld in telgebieden die qua nummering, ligging en begrenzing overeenkwamen met die voor de Avifauna.

Op enkele uitgestrekte graslandgebieden zonder geschikt habitat na, werd het hele gebied onderzocht. Voor de inventarisatie werden de richtlijnen gevolgd van Vogelinventarisatie (Hustings et al. 1985). In de meeste gevallen werd van een casetterecorder gebruik gemaakt. Verder werden gegevens verzameld van personen die op een willekeurige datum Bosuilen hadden gehoord en werden nestkastgegevens verzameld.

Interpretatie.

Wanneer ergens een exemplaar was vastgesteld werd aangenomen dat de betreffende Bosuil daar een territorium bezat. Bij nestvondsten en bedelende jongen was het duidelijk dat er een broedpaar was.

Er is voor gewaakt dat er geen dubbele waarnemingen ontstonden als gevolg van het reageren op de casetterecorder.

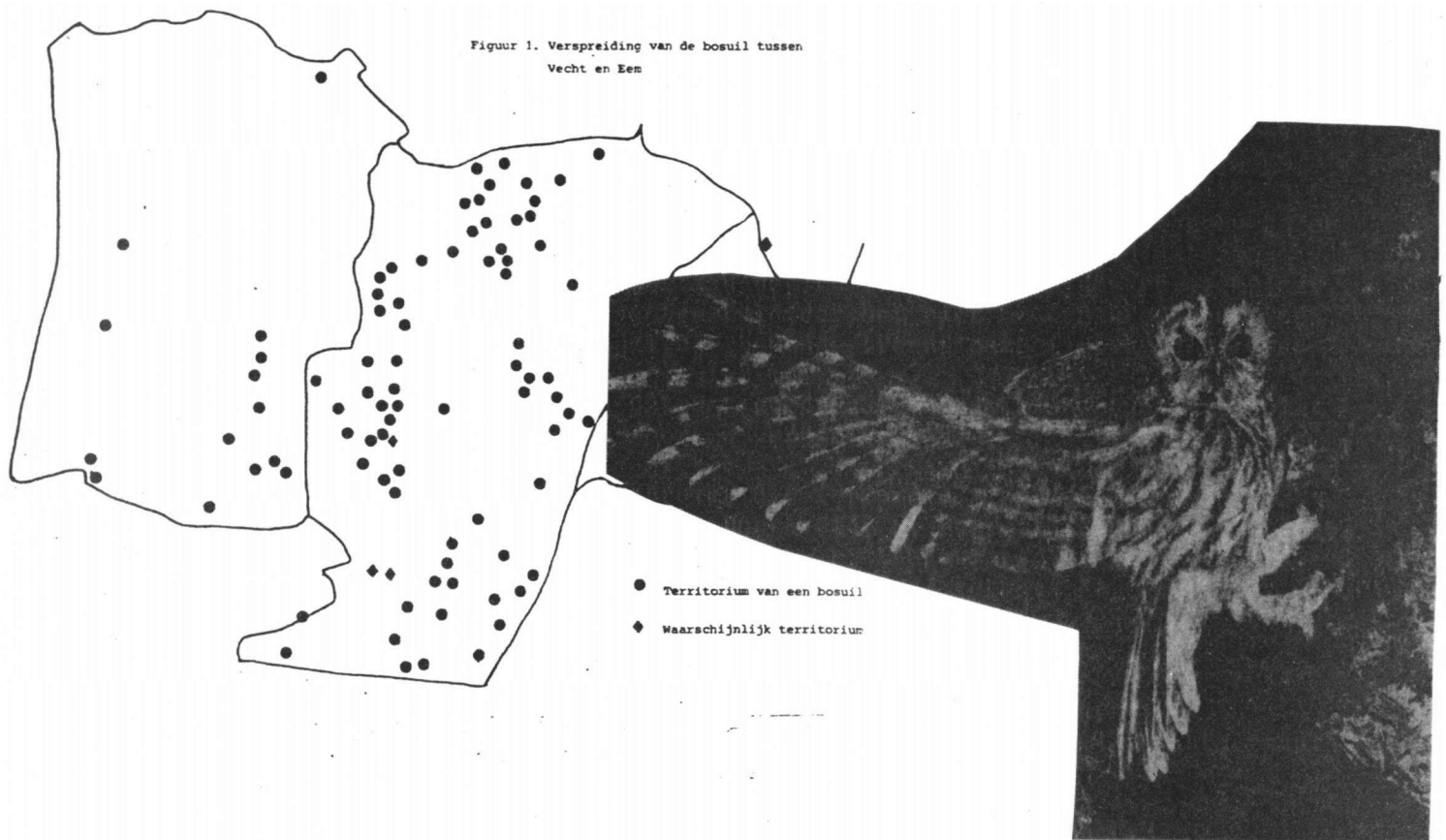
Weersomstandigheden.

Zowel de winter als het voorjaar waren koud en guur en lokten nu niet bepaald inventariseren uit.

Omdat er vooral op de avonden werd geïnventariseerd en het daarop vaak waaide of regende leidde dit tot onregelmatig inventariseren.

Resultaten.

Diverse waarnemers vermeldden dat zij bij hun pogingen nogal eens nul op het rekest kregen en pas na enkele bezoeken resultaten hadden. De Bosuilen vertoonden weinig activiteiten, wat blijkt uit de inventarisaties van de landgoederen in 's-Graveland. Hier komen ca. 10 paren voor; tijdens de nu gehouden inventarisatie werden er slechts drie gevonden! Andere gebieden vertoonden een overeenkomstig patroon. De conclusie die hieruit valt te trekken is dat het tijdens de integrale inventarisatie van het hele gebied vastgestelde aantal te laag moet zijn. Ondanks dit gegeven werden toch 86-90 territoria gelocaliseerd. (figuur 1) Een respectabel aantal dat ruim 30 % hoger ligt dan dat uit de jaren 1967-1970, toen voor de Avifauna van Midden-Nederland (Alleyn et al. 1971) werd geïnventariseerd. In die periode werden 62 paar vastgesteld. De aantallen mogen niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. Tijdens de eerste inventarisaties werden zeer grote telgebieden onderzocht en werden lang niet overal speciale op de Bosuil gerichte inventarisaties uitgevoerd. Daar tegenover staat dat de nu gevonden aantallen lager waren dan het werkelijk aanwezige aantal paren.

Steun voor deze hypothese wordt verkregen uit de gegevens die vanaf 1970 verzameld werden en vervolgens per gebied werden uitgewerkt. Er bleek een jaren lange trouw aan de eenmaal gekozen plek te zijn. In de Avifauna van het Gooi zal dit nader worden uitgewerkt.

Zoals te verwachten was vormt de Gooise stuwwal het bolwerk voor de Bosuilen. Met name de landgoederen op de noordflank tussen Huizen en Naarden zijn goed bezet. Binnen de bebouwde kommen zijn de met oud loofhout begroeide villa-wijken van Bussum en Hilversum favoriet. Ook aan de zuidrand zijn nog verschillende paren aanwezig. Enerzijds in de landeren die daar liggen, anderzijds in de gemengde bossen waar zij broeden in natuurlijke holten of nestkasten. Zelfs de moerasbossen in het Vechtplassen-gebied tellen broedparen. Nestkasten bieden daar op veel plaatsen broedgelegenheid. Helemaal aan de westrand langs de Vecht komt slechts een enkel paar voor. Het paar in Muiderberg lijkt geheel geïsoleerd te liggen. In de oostrand bij Laren/Blaricum werden geen paren vastgesteld, evenmin als op de rand van de Eempolder. Het is bekend dat zij daar jaarlijks broeden. Langs de kust van het Eemmeer werd een jagend exemplaar gesignaleerd. Er kon niet worden vastgesteld dat het hier om een broedpaar van de randmeerkust ging. De dichtstbijzijnde bekende broedplaats ligt hemelsbreed op ca. 1,5 km afstand.

De verzamelde gegevens wijzen uit dat het goed gaat met de stand van de Bosuil. Helaas kan dit niet van de andere soorten worden gezegd.

Voor dit artikel werden gegevens gebruikt die verzameld zijn door: R. van Beusekom, B. Blessing, P. Dieperink, M. Doornveld, N. Dwars, H. Fuchs, A. Grobbe, J. Harder, W. Harder, B. Jonkers, D.A. Jonkers, F. Langendorf, E. Lam, P. Lips, J. Mekel, P. v.d. Poel, M. van de Pol, H. de Soete, J. Verheij, A. Vermeule, T.B. v. Poelgeest, R. Vinkenoo, D. Visser, Y.S. Vogel, W. Weitjens.

Geraadpleegde literatuur.

1. Alleyn F. et al. 1971 Avifauna van Nederland van Gorcum Assen.
2. Hustings F. et al 1985. Natuurbeheer in Nederland deel 3. Vogelinventarisatie Pudoc Wageningen/Ned. Ver. tot Besch. van Vogels Zeist.

FIETSTOCHT DOOR DE VECHTSTREEK
ZATERDAG 25 MEI 1985

F. Beffers

Even na 7 uur vertrokken we met 18 personen vanaf Franse Kampweg via Melkmeent richting Nigtevecht. Bijzonder fraai weer, zuidenwindje, volop zon! Op de Melkmeent zingt een Zwartkop zijn heldere zang. De klank doet denken aan merelzang. Boven de weilanden lawaaien weide-vogels: Grutto's, Kieviten, Scholeksters en Tureluurs. Ook de Leeuwerik zingt zijn hoogste (!) lied. De eerste stop! Aan de zijde van de Hilversumse Meent zingt een Grasmus. Goed te horen en te zien in een boomtop. Adri wijst ons op de biotoop van de Grasmus. Jonge, vrijstaande bomen in het open veld, omzoomd met struikgewas. Aan de Karnemelksloot bij de schuur (en gemaal) zien we de Boeren-, Huis- en Gierzwaluw. Hier kun je mooi de verschillende kenmerken waarnemen. De Boerenzwaluw heeft hier zijn nest gebouwd, steunend op een deurrail. De Huiszwaluw heeft zijn nest tegen de dakrand geplakt. Als we over de brug zijn, zien we links Grutto's. Tureluurs zijn hier ook in de weer. In de verte zweeft een Reiger. Met de kijker blijkt het een Purperreiger te zijn. Op de Kreugerlaan, langs de 's Gravelandse vaart even luisteren bij de eerste boerderij. Eén moment horen we de ijle zang van een Grauwe Vliegenvanger. Verkeerslawaai maakt het moeilijk dit geluid te onderscheiden. De volgende boerderij levert ook geen waarneming op. We gaan links de smalle brug (anno 1860?) over langs het Fort. Het fluitekruid staat hier hoger dan ooit. Opeens een kreet: een Torenavalk, nee een Boomvalk! De snelle jager duikt in een hoge boom. Na benadering gaat hij er vandoor. Zijn silhouet is goed waarneembaar. Na het oversteken van de provinciale weg gaan we voor de klapbrug linksaf langs de Vecht richting Nederhorst den Berg. Twee Holenduiven nemen de vlucht. Uit de tuinen klinkt de zang van Fitis, Tjiftjaf, Tuinfluiter, Winterkoning en Groenling. Een vink zingt zijn volle repertoire. Aan de overkant van de Vecht ligt Nigtevecht schilderachtig in de ochtendzon. Links in de Kuijerpolder zoeken Graspiepers een heenkomen. Karakteristiek zijn hier langs de weg staande geknotte essen. De plek waar zich vorig jaar Bosrietzanger en Spotvogel lieten horen, is nu stil. We stoppen bij kasteel Nederhorst. Uit het nabij gelegen bos klinkt een koor van zangers. Adri hoort de Boomkruiper. Wij kunnen het hoog meesachtig gefluit niet onderscheiden. Met de Vink, Zwartkop, Roodborst en Winterkoning lukt het beter. Aan het begin van 't Bergsepad een pauze. Hier zingt een Rietzanger, ook goed met de kijker te zien. Opnieuw benadrukt Adri dat kennis van de biotoop helpt vogels te herkennen. Hier in deze laag gelegen biotoop met riet en opgaand houtzingen Rietzanger en Karekiet samen. Het verschil in zang is dan goed te horen. Verder op het pad zingen Zwartkop en Tuinfluiter tegen elkaar op en zijn ook goed van elkaar te onderscheiden. Halverwege 't Bergsepad klinkt de scherpe roep van een Zwarte Stern. Een Koekoek-vrouw roept ag-ag-ag, duidelijk anders dan de Koekoek-man. Via Stichtse end en Stichtse kade gaan we huiswaarts. Op de Stichtse kade vraagt Loes naar een geluid (voorheen waargenomen in verband met broedvogeltelling). Het is een Grasmus. Op de valreep horen we nog een Spotvogel zijn toch wel karakteristieke lied zingen. We kijken even naar planten langs de sloot; pinksterbloem, koninginnekruid, gele lis, bitterzoet en andere planten. Een Buizerd zweeft hoog boven ons. Als laatste horen we een Zwartkop. De cirkel is gesloten. Tijd om naar huis te gaan. Met 38 soorten vogels een interessante en schitterende fietsexcursie: Adri bedankt voor de toelichting.

GRASPIEPERS OP DE HOORNEBOEGSE HEIDE

Over een groot aantal jaren heb ik bij mijn regelmatige bezoeken aan de Hoorneboegse Heide, ten zuiden van Hilversum, steeds zeer nauwkeurig het aantal waargenomen Graspiepers genoteerd. Ook gegevens van mijn vrouw zijn daaraan toegevoegd.

In de eerste plaats is met zekerheid vastgesteld dat de Graspieper de laatste tien jaar zeker niet heeft gebroed op deze heide. Wel werd de soort daar vrijwel het gehele jaar in afwisselend aantal waargenomen, waarbij waarnemingen tussen mei en augustus uitzonderingen waren.

Juist uit deze periode zouden wij graag ook van anderen waarnemingen van Graspiepers op de Hoorneboegse Heide ontvangen met gegevens over aantal en datum en eventuele verdere bijzonderheden. Het is namelijk in die periode dat we wegens vakanties jaarlijks een week of twee-drie daar niet kwamen en aanvullende gegevens over het voorkomen van de Graspieper op die heide van belang kunnen zijn.

Gegevens worden graag schriftelijk ontvangen op onderstaand adres:
Jaap Taapken, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baarn.

EXCURSIE BERGSE PAD DAMMERKADE, 8-9-1985

Ronald Sinoo

Daar kunnen we kort over zijn! Wat een rondwandeling had moeten worden, werd door de onafgebroken neerplenzende regen alleen Dammerkade heen en Dammerkade terug. Er waren toch nog drie deelnemers op komen dagen, zodat we met zijn vieren op pad gingen. Wat een regen, wat een regen. Grauw en mistig lag de Dammerkade voor ons, bepaald niet erg gastvrij.

Alleen wat Blauwe reigers en Futen te zien, een enkele Meerkoet en een Tjiftjaf. En waarachtig nog één Kuifeend.

Toen we zonder veel oponthoud de Kromme Goog bereikt hadden, besloten we om terug te gaan. De regen hield aan en er was geen niets te zien.

Jammer doornat voor niks.

Maar de volgende keer komt u toch wèl in grote getale opdraven, hè?

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Leny Reddingius

Argus, St.Kritisch Faunabeheer, jrg 10 no 2, mei 1985: Sportvissen- Rotganzen beleid mist fundament- Inheemse kooivogels, de garantië voor knoeierijen De karper, van consumptievij tot pootvis- Kun je vissen kweken naast een aalscholverkolonie?

Debakel, NJN, distr. 6, jrg 11 no 3, 1985.

Cultuurrijp, Rijksdienst der IJsselmeerpolders, jrg 21 no 5, mei 1985: Mogelijkheden voor de ontwikkeling van een zandbank in de Markerwaard.

Idem, Jrg 21 nr 6, juni 1985.

Ficedula, Twentse VWG, jrg 14 no 1, maart 1985: De Oostvaardersplassen, een Europees reservaat- Vogelbeschermers en jagers: discussie over de Havik nog niet gesloten.

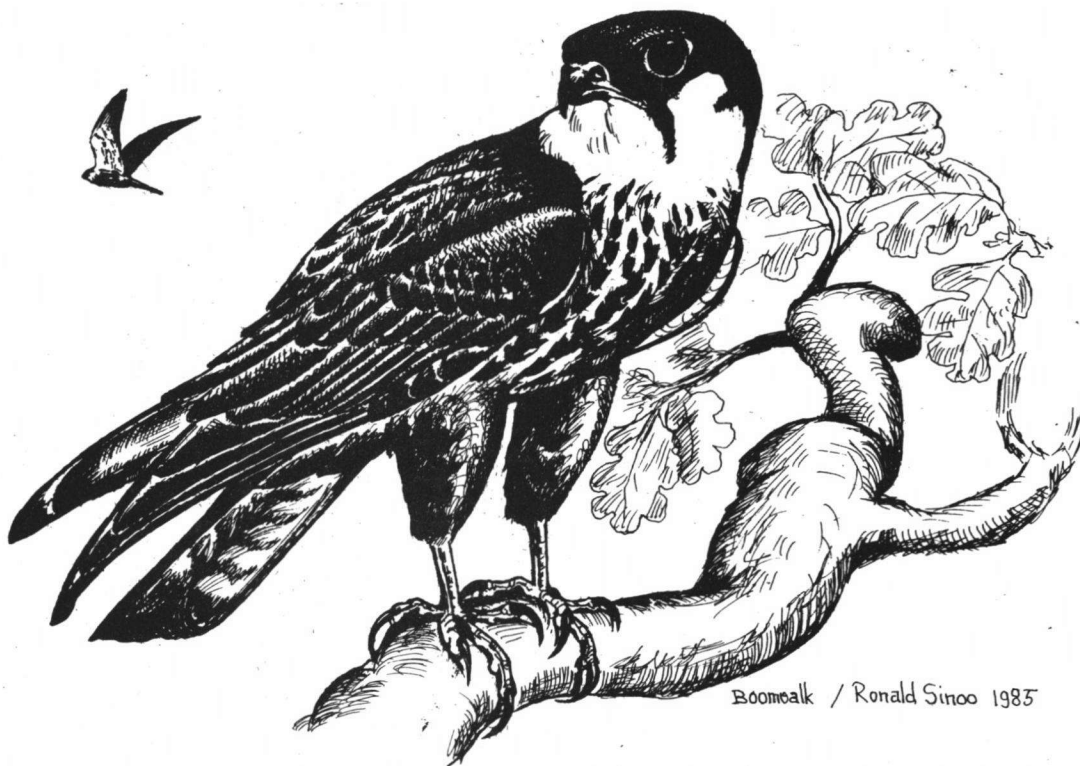
De Fitis, VWG Haarlem e.o., jrg 21 no 2, 1985: Wintervoorkomen van fuutachtigen in Zuid-Kennemerland- Lijst met eerste waarnemingsdata van wintervogels in Zuid-Kennemerland.

- De Gierzwaluw, KNNV/VWG Amsterdam, jrg 23 no 1, 1985: Visdief- en meeuwenkolonies langs de autosnelwegen bij Amsterdam- Broedende kiekendieven op Ameland.
- De Graspieper, ST. samenwerkende. VWG's N.H., jrg 5 no 2, juni 1985: Een onderzoek naar de broedbiologie van de Rietgors (1)- De Velduil in N.H. in 1982 en 1983- De Geelgors in het Noordhollands duinreservaat.
- De Grauwe gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 1 nr 2, juni 1985: Gebieden in de polder: Het Kromslootpark- Ringverslag Kromslootpark 1984 Broedgeval van Stormmeeuw in 1979- Siberische lijster op het Muiderzand in januari 1985.
- De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 9 nr 3, juni 1985: Het voorkomen van Eidereend, Zwarte Zeeëend, Grote Zeeëend en IJseend in de Zaanstreek en het Alkmaardermeer gebied- De Krakeend als broedvogel in het Alkmaardermeer gebied- Beter nieuws over de Kievit.
- De Kleine Ratelaar, IVN, afd. Gooi e.o., jrg 7 no 3, juni 1985: Schimmels en planten.
- Knipselkrant, St. Kritisch Faunabeheer, jrg 10 no 2, mei 1985.
- Mens en Natuur, IVN, jrg 36 no 2, lente 1985: Nederland vierstromenland: methoden van natuurbeheer.
- De Maurik, VWG Rijk van Nijmegen e.o., jrg 11 no 2, 1985: Broedvogelsamenstelling van het Oosterhoutse Bos in de jaren 1979-1984- De Rode en Zwarte Wouw in het Rijk van Nijmegen.
- Natuur en Milieu, St. Natuur en Milieu, jrg 9 nr6, juni 1985: Grote beesten in het grote bos- De teloorgang van het bronsgroen eikehout.
- Perketutter, NJN afd. Hilversum, jrg 14 nr 3, 1985: Voedselonderzoek van Bosuilen in het Spanderswoud (Hilversum)- Het Gooise loopkeverproject: Gegevens m.b.t. het Spanderswoud
- Polygonum, NJN, afd. Naarden/Buusum, jrg 2 no 4, maart 1985: Hooiwagens (Opiliona) recepten voor speculaas en biscuittaart- Zure neerslag, een bedreiging van het milieu.
- Uiskuiken, Vogelwacht Delft, no 15, mei 1985
- Veld en Vitrine, Fries Natuurhistorisch Museum, nr 89, mei 1985
- Het Vogeljaar, St. Het Vogeljaar, jrg 33 nr 1, februari 1985: De weidevogelstand in het gebied van de Avifauna van Midden-Nederland- Nieuwe broedplaats Van Aalscholver- De Aalscholver: nieuwe broedvogel in Voorne's duin?- Een nieuwe exoot in de vrije natuur (Acridotheres tristis= Indian Myna of Indiase Spreeu, L.R.)- Vogeltrekwaarnemingen in Roemenië- Kunstmatige moerassen door watervogels gewaardeerd- Israël in oktober 1983- De natuurbeschermingsbeweging op de weegschaal gelegd.
- Idem, jrg 33 nr 2, april 1985: Over de toename van zeevogels rondom de Britse eilanden- Blauwe Reigers en andere visetende vogels in het graslandgebied- Zwarte Stern als broedvogel in de Wieden (1982-1984)- Nederlandse vogelaars ontdekken nieuwe soorten voor Oost-Tirol- Nogmaals over windturbinus en vogelbescherming- Vogelwaarnemingen in de Syrische Djezireh.

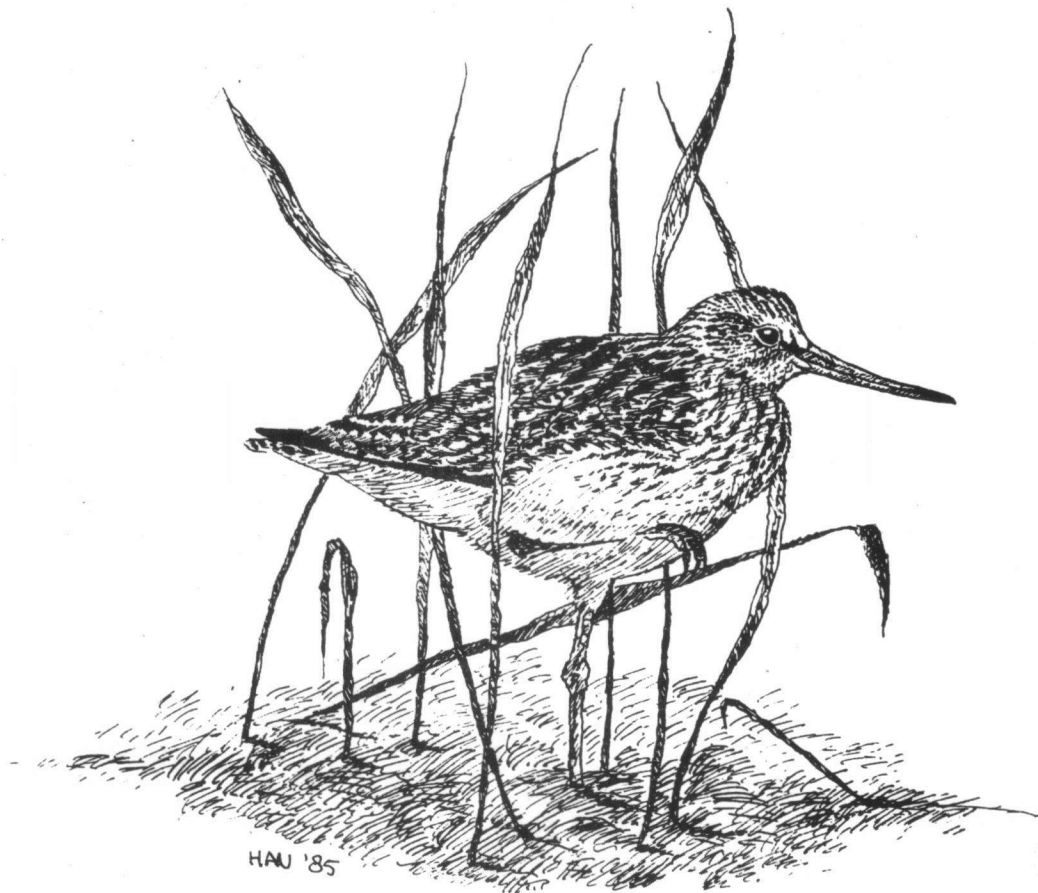
VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Jos de Jonge

Dodaars	6	31-8	Bovenwater Lelystad	JMk/RBe/FM/NJN
Geoorde Fuut	3	1-7	H'sums Wasmeer	PP
" "	1	18-8	Bovenwater Lelystad	Wwt
" "	3	31-8	Pampushaven Zd Flevo	JMk/RBe/FM/NJN
Aalscholver	ca 70	11-8	Paaltjesrij kop Waterleidingplas Loosdr	JJ
Woudaapje	2 ad + 6 juv	11-8	Ankeveense plassen	WL
Kwak	1	6-9	Naardermeer	DJ
Purperreiger	1	8-6	Pampushout Almere	PSc
" "	1	18-8	Noordermeent Eemnes	WB/GMa
" "	1	9-9	Polder Achteraf Breukeleveen	JJ
Ooievaar	1	6-8	Horstermeer N den Berg	JG/e
" "	1 juv	11-8	Middenweg N den Berg (ringnummer 714)	WL
Lepelaar	17	7-9	Stichtse Brug	EL/AV/ND
Brandgans	1	21-6	Laarder Wasmeer	DJ
" "	1	31-8	Oostvaardersplassen	JMk/RBe/FM/NJN
Sneeuwvang	1	31-8	"	"/" / "/"
Bergeend	1 vr + koppel	jongen	juni Oud Naarden	fZ
" "	1 vr + 10 juv	3-7	Wasserijvaart 's Grav	IW
Nijlgans	2	8-9	Stichtse Brug	JMk/NJN
Krakeend	4	21-6	Naardermeer	DJ
" "	6	11-8	Terra Nova Loenen	JJ
Pijlstaart	3	31-8	Stichtse Brug	JMk/RBe/FM/NJN
Slobeend	67	21-6	Naardermeer	DJ
Brilduiker	1 vr	9-9	Dammerkade Ankeveen	WL
Nonnetje	1 vr	31-8	Oostvaardersdijk	JMk/RBe/FM/NJN
Visarend	1	11-8	Terra Nova Loenen	JJ
" "	1 ad	3-9	Ankeveense Plassen	WL
" "	1 juv	7-9	Dammerkade Ankeveen	"
Wespendief	1 ad	1-8	Bussummerhei	ND/BD
" "	4	11-8	Dammerkade Ankeveen	WL
" "	2	13-8	Stichts Ankeveen	JF
Rode Wouw	1	27-3	Weilanden t.N.v. Groeneveld Baarn	JHd
Havik	1 mn	7-8	Vaartweg H'sum	EL
" "	2 mn	25-8	Dammerkade Ankeveen	WL
Sperwer	1	29-7	Raadhuis H'sum	EL
" "	1 mn	9-9	Vaartweg "	"
Buizerd	ca 67	7-9	Zwaluwenberg H'sum	HL
Bruine Kiekendief	1 vr	21-6	Googh Ankeveen	DJ
" "	1 mn + 1 vr	21-6	Naardermeer	"
" "	1 vr	11-7	Dammerkade Ankeveen	JBh/PHp
" "	1 vr	21-7	Eempolder	"/"

Boomvalk	1	3-7	Westerheide H'sum	PSc
"	1	13-7	N.O.-H'sum (met ca 150 Kokmeeuwen jagend op vliegende mieren)	PP
"	1	17-7	Raadhuis H'sum (30-40 Gierzwaluwen verdwenen opeens)	"
"	1 vr	31-7	Van Lennepknaan H'sum	EL
"	1 pr	7-8	Landgoed te Naarden	Wwt
"	1	12-8	Centrum H'sum	ND/BD
"	1	4-9	Omg. Laarder Wasmeer (ca 200 Boerenzwaluwen balden samen na alarm van Koolmees)	PP
Smelleken	1	24-8	Hilv. Meent (polder)	JMk/JE
Patrijs	1 vr	1-9	Eukeberg Naarden	EL
Porseleinhoen	1	16-6	Goedmeerkustgebied Huizen	JMk/JE
Meerkoet (albino)	1 juv	9-8	Vecht Weesp (foer. met normaal jong en ouders)	JG
Strandplevier	1 pr	5-7	Stichtse Brug	EL
"	6	23-7	" "	"
"	2	31-8	" "	JMk/RBe/FM/NJN
Goudplevier	1	23-7	Stichtse Brug, OV *	EL
"	130	7-9	Omg. Stichtse Brug, OV	JMk/CB/NJN
Kleine Strandloper	1	7-9	Stichtse Brug	" / " / "
Bonte Strandloper	2	8-9	" "	" / " / "

Kemphaan	1 mn + 4 vr	23-7	Stichtse Brug	EL
"	1 vr	30-8	Holl. Brug	"
Groenpootruiter	2	31-8	omg. vuilstort Holl. Brug	"
"	2	31-8	Stichtse brug	JMk/RBe/FM/NJN
Witgatje	4	30-8	Holl. Brug	EL
Wulp	1	17-6	Laarder Wasmeer	"
"	960	23-7	Stichtse Brug, OV in groepen van 150-200	"
"	3	9-9	2e Plas Loosdrecht	DJ
"	20	9-9	Egelshoek H'sum	JJ
Regenwulp	11	23-7	Stichtse Brug	EL
"	56	25-7	NO/H'sum	PP/LH
"	27	6-8	Centrum H'sum	ND/BD
Watersnip	min. 10	3-9	Slikveld Holl. Brug	JW
"	ca 500	8-9	Dammerkade	WL
Grauwe Franjepoot	3	25-8	Oostvaardersplassen	Wwt/ea.
"	1	31-8	Keersluisplas Zd Flevo	JMk/RBe/FM/NJN
Kleine Jager	1	7-9	Stichtse Brug	JMk/CB/NJN
Zwartkopmeeuw	1	20-7	Noordpolder te Veld Eemnes (tussen groep Kokmeeuwen)	HH

Zwarte Stern	17	23-7	Stichtse Brug	EL
Dwergstern	3	13-7	Oostvaardersdijk Almere	HD
Tortelduif	1	21-6	Heidebloem/Bluk Laren	DJ
Koekoek (rode fase) 1 vr		14-7	Stichts Ankeveen	PP
Ransuil	1 ad + 2 juv	20-6	Spanderswoud H'sum	EL
Bosuil	1	13-7	omg. Kievitsdal H'sum	HD
"	1 ad + 1 juv	8 tot	13-9 V Lenneplaan H'sum	EL
Gierzwaluw	ca 250	13-7	NO H'sum (aangetrokken door vliegende mieren)	PP
"	1 + 1	9-9	1e resp. 2e Plas Loosdrecht	DJ
Groene Specht	1	21-6	Bachlaan H'sum, foer.	"
"	1	30-8	Raadhuis H'sum	EL
Zwarte Specht	1	18-6	Kalkterreintje H'sum	JMk
"	1	1-9	Zuiderheide	"
Kleine Bonte Specht 1 mn		25-7	Spanderswoud 's Grav	JF
Boerenzwaluw	ca 50	18-9	Voetbalveld Naarden (tijdens keepen waargenomen!)	JBh
Boompieper	1	7-6	Achtertuint NO/H'sum	PP
Grote Gele Kwikstaart 1		28-8	NO/H'sum, OV	"
"	1	30-8	Ankeveense Plassen N	WL
"	1	8-9	Laarder Wasmeer	PP
Spotvogel	1	21-6	Spiegelpolderplas/sluisje	DJ
Zwartkop	1	1-7	Achtertuint NO/H'sum	PP/LH
Grasmus	2 pr	5-7	Stichtse Brug strandzijde	EL
Braamsluiper	1	6-6	Hilv. Meent woonwijk	PSc/JMk
Tjiftjaf	1	10-9	Tuin Godelindeschool Naarden (gehoord)	JBh
"	1	14 en	19-9 Tuin Zeeheldenbuurt H'sum (zingend)	JJ
Fluiter	1	8-7	Gooilust 's Grav	EL
Bonte Vliegenvanger 1 mn		25-6	Zuiderheide	PP
Grauwe Vliegenvanger 1		17-7	Nwe Loosdr. dijk Loosdrecht	ND/BD
Paapje	1	8-9	omg. Stichtse Brug	JMk/NJN
Roodborsttapuit	2	31-7	Hoorneboegse Hei H'sum	JJ
Zwarte Roodstaart	1	29-8	Radiostraat H'sum	PP
Blauwborst	2 of 3	7-9	Stichtse Brug	EL/AV/ND
Grote Lijster	2	25-6	Sportvelden Crailo	PSc
"	2	13-7	Wakkerendijk Eemnes	HD
"	2	8-9	Pinetum H'sum	EL
Baardmannetje	2	5-7	Stichtse Brug	"
"	ca 5	8-9	"	JMk/NJN
Buidelmees	1	31-8	"	JMk/RBe/FM/NJN
"	1	7-9	"	EL/AV/ND
Ortolaan	1 vr	5-5	" talud (op 4 meter)	PD
Putter	1	21-6	Visserij Naardermeer	DJ
Goudvink	1	16-6	Prins Hendriklaan	CR
"	1	4-7	Oud Eemnesserweg	"
Appelvink	1	27-5	Hilverbeek 's Grav	PP
"	4	28-8	Van Lenneplaan H'sum	EL
Wielewaal	1 mn	11-7	Kromslootpark Almere	HD/HDsr
Kauw	ca 300	15-7	Hertenkamp H'sum (slaapplaats)	AV

Tijdens het waarnemen zag Paul van de Poel nog een Hermelijn (24/4), een ree aan de rand van de bebouwde kom H'sum (1/6) en een vos die op minder dan 10 meter langs liep (25/8).

Met dank aan de waarnemers/inzenders:

CB	-	Christiaan Both	JG	-	J.W. v. Galen Last	GMA	-	G. Marmelstein
JBh	-	J.W. Boerhout	HH	-	H. Hardon	JMk	-	J. Mekel
RBe	-	Roelof de Beer	JHd	-	J. Hardon-v. Velsen	NJN	-	NJN excursie
WB	≠	W.J. Bindt	LH	-	L. v. 't Hoff	PP	-	P. v.d. Poel
BD	-	L.J. Dwars-v.Achterbergh	PHp	-	P. Helsper	CR	-	C. Rosier
HD	-	H. Dwars	DJ	-	D.A. Jonkers	PSc	-	P. Schut
HDsr	-	H. Dwars Sr	JJ	-	J. de Jonge	AV	-	A. Vermeule
ND	-	N. Dwars	EL	-	E. Lam	IW	-	I. v. Woersem
PD	-	P. Dieperink	HL	-	H.N. Leys	JW	-	Jos de Wilde-v. Meurs
JE	-	Jaco v. Eyk	WL	-	W. Leurs	Wwt	-	Willem Weitjens
JF	-	Joh. J. Frieswijk	FM	-	Frank Majoor	fZ	-	fam.Zeldenrijk

OV * = overvliegend

VOGELS IN DENEMARKEN

W. Weitjens

We brachten onze vakantie dit jaar door op het eiland Funen in een houten huisje ca. 50 meter van het Båring Vig, een rustige zee met kalme getijdenverschillen. Het gebied is bij uitstek een biotoop voor kleine vogels, zeer veel dicht struikgewas, vooral wilde rozenstruiken en verder een grote variatie in lage boomsoorten zijn er te vinden.

Ook zijn er hier en daar tot dicht aan zee doorlopende loof- en dennenbossen die het typische landbouwgebied met zijn vele koren-, mais- en knollenvelden afwisselen.

Wat direct opviel waren de grote hoeveelheid Geelgorzen, Kneuen, Groenlingen, Merels en Lijsters.

Voor een beginnend vogelaar was het een mooie gelegenheid om vaardigheid in het herkennen van kleine vogels te krijgen. Enkele soorten die ik nog maar globaal kende, zoals Braamsluiper, Grasmus en Sperwergrasmus heb ik nu eens, met behulp van de boeken, goed kunnen determineren.

Verrassend en een nieuwe soort voor mij was de ontdekking van een vrouwtje Kruisbek, een vrij tamme vogel, die zich op enkele meters bij mij vandaan heen en weer bewoog tussen het loof.

Ook nieuw voor mij was de waarneming van een Oeverpieper.

Overigens zijn op het eiland Funen weinig kraaiachtigen, althans veel minder dan bij ons, ik zag geen Vlaamse Gaaien en Zwarte Kraaien, weinig Kauwen, slechts één paartje Eksters en een keer op een vroege morgen een grote groep prachtige Bonte Kraaien van welke soort er zich later nog enkele exemplaren lieten zien.

Ook Spreeuwen heb ik niet waargenomen.

Wat de stootvogels betreft nam ik slechts waar: 2 Buizerden (of Buizerds?), 2 Bruine Kiekendieven, 1 Blauwe Kiekendief -man-, en enkele Torenavalken.

De eerste nacht hoorde ik een mannetje Bosuil roepen, toen ik de avond erna, tegen donker, op stuntelige wijze de roep imiteerde, reageerde zowaar een vrouwtje Bosuil, later zag ik haar wegvliegen.

De waarnemingen aan de kust en op zee vielen tegen, slechts Grote Mantelmeeuw, Zilver-, Kok-, en Stormmeeuwen en een eenzame Kleine Strandloper zag ik.

Op de visnetpalen zaten altijd zo'n 10 tot 15 Aalscholvers en zo nu en dan vloog er een groepje over.

Eenmaal trok er een vlucht ganzen en éénmaal een vlucht eendachtigen over, helaas kon ik ze niet determineren.

Totaal zag ik ruim 60 soorten, waarbij voor mij 4 nieuwe, geen groot aantal lijkt me in 2 weken tijds.

De oefening in het herkennen was echter belangrijk en vooral het plezier dat ik eraan beleefde.

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : H.Hardon, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, tel. 02154-18804
Sekretaris : W.Bindt-Bonnes, Oude 's-Gravelandseweg 9, 1406 EB Bussum 02159-12640
Penningmeester : L.Mudde, Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp, tel. 02940-11683
VWG het Gooi : Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Kontaktpersonen

Avifauna : A.P.Vermeule, Gr.Wichmanstraat 40, 1222 BR H'sum, tel. 035-857492
Eempolders : R.A.Kole, Torenavalk 22, 3752 SK Bunschoten, tel. 03499-82303
Nestkasten : J.Mekel, Siriusstraat 23, 1223 AL H'sum, tel. 035-858955
H.W.de Soete, G.v.Amstelstraat 410, 1216 CC H'sum, tel. 035-10834
Propaganda : H.W.de Soete, zie boven
Vogelcursus ; F.v.Klaveren, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef, tel. 035-61426
contr. Vogelwet: R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen, tel. 035-62641
Korhaan : A.Stoker, Gabriëlgaarde 42, 1241 AM Kortenhoef, tel. 035-62478
Vogelasyl : B.v.Ingen, J.v.Schimmelstraat 6, 1411 VS Naarden, tel.02159-45658
Excursies : J.J.M.Hardon-v.Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn,
tel. 02154-18804

Inzenden waarnemingskaartjes

J. de Jonge, Van Brakelllaan 26, 1215 PJ Hilversum

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G.Moolenbeek
Bussum/Naarden: L.Reddingius, Gr.W.de Oudelaan 22, 1412 AV Naarden, tel.02159-42508
Hilversum : J. de Jonge

Contributie : f 20.- per jaar, huisgenootlid f 7.50, Vogeljaar f 17.60

Gironummer : 2529179 t.n.v. penn. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp